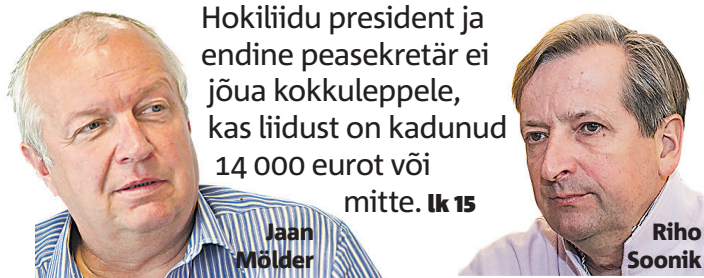

Suur segadus hokiliidus

Hokiliidu president ja endine peasekretär ei jõua kokkuleppele, kas liidust on kadunud 14 000 eurot või mitte. lk 15

Jaan Mölder

Riho Soonik

25 000-eurone pauk

Kaitseministeeriumi kantsler sõidutas kolleegid Kuusalu polügoonile ja korraldas kuluka nädislaskmise. lk 4

Mehed itta, naised läände

Kuidas kulgeb elu, kui riigist on lahkunud umbes pooled tööealised inimesed?

Loe Moldovast lk 8–9

Armastus on pime

Intervjuu Ilmar Raagi uues filmis „Kertu” külakoha Don Juani mängiva Mait Malmsteniga. lk 13

Eesti Päevaleht

HIND EESTIS 1,15 EURO | VÄLISMAAL 2,10 EURO | NR 193 | REEDE, 4. OKTOOBER 2013

ajaleht.epl.ee

Foto: Eero Vabamägi

Musta raha skandaal Savisaare erakonnas

•• Eile puhkes järjekordne rahastamisskandaal, kui endine keskeraakondlane Tarmo Lausing avaldas, et on jaganud oma parteis annetamiseks kokku 350 000 krooni kahtlase päritoluga raha.

•• Erakonna rahastamise skeemis mängib üht keskset rolli toonane peasekretär Kadri Must, praegune aseesimees Kadri Simson, kes jäi eile tabamatuks.

•• Esimees Edgar Savisaar püüdis Lausingu juttu esitleda kui lihtsat valimiseelset sõud ja väitis, et toonase finantsjuhi Ain Seppiku kinnitusel olid rahaasjad korras. Loe pikemalt lk 2–3

KangaDzungenl

Tuulutame riivleid
Oktoobris sooduskupongiga

-50%

E-poes KÕIK -50%
www.kangadzungenl.ee

TALLINN
Tartu mnt. 35
Tel: +372 6213105
E-R 9-19, L-P 9-17

PÄRNU
Karja 6
Tel: +372 4431460
E-R 9-18, L 9-15

KURESSAARE
Kihelkonna mnt. 3
Tel: +372 6215786
E-L 10-18

Laagri
Maksimarketis
TALLINN
Pärnu mnt. 558a
Tel: +372 6003443
E-R 10-20, L-P 10-18

TALLINN
Mustamäe tee 12
Tel: +372 6562869
E-L 10-20, P 10-18

HAAPSALU
Lihula mnt. 3
Tel: +372 4737034
E-R 10-18, L 10-15

TARTU
Riia mnt. 2, II korrus
Tel: +372 7352277
E-R 10-19, L 10-17

Tallinna Kaubamaja
0-korrusel
(Trollipeatuste vastas)

TALLINN
Gonsiori 2
Tel: +372 6608300
E-P 9-21

KangaDzungenl

Oktoobris selle kupongiga

-50%

Kupong kehtib kuni 31.okt.2013

/Päevaleht/

JUHTKIRI

Jälgi raha liikumist!

Märksa rohkem kui avalik väitlus tänavate remondi, lasteaiakohtade või transpordi tasustamisviiside üle võivad valitsejate otsuseid mõjutada mustad kilekotikesed salapärase päritolu rahaga. Tarmo Lausingu kirjeldus, kuidas tal tuli leida Keskerakonnas rahaküürijaid viiesajaste pakkidele koguväärtusega veerand miljonit krooni, üksnes kinnitab seda, mida sisimas oleme kahtlustanud kõik.

Jälgi mitte jättev sponsorlus kinnistas end Eesti poliitikaajaloos idarahaskandaaliga „kolmandik sulas”. Lausingu meenutused ühtivad aga pea sõna-sõnalt Silver Meikari tunnistustega Reformierakonna tavade kohta. Nagu Lausing ütles, ootas ta toona, et rääkima hakkaksid ka sotsid.

Tänaseks on õhus piisavalt kahtlusi ja süüdistusi, et mürgitada kõigi erakondade mainet – ka nende oma, kes võib-olla tõesti pole kupüüride pesemisega tegelenud. Totaalne eitamisviis ei mõjunud veenvana juba esimese paljastuse puhul. Teine lugu – ja teistest erakonnast – viitab, et probleem on süstemaatiline.

Lausingu kirjeldatud juhtum jääb küll nii kaugesse minevikku, et isegi kui kuritegu toime pandi, pole

prokuratuuril selle teadmisega midagi peale hakata. Nii tugevate kahtluste puhul pole paraku põhjust loota, nagu oleksid vanad harjumused tänaseks jäädavalt minevikku jäetud. Nagu on viidanud endine õiguskantsler

Allar Jõks, oli erakondade rahastamine üks olulisemaid teemasid, mis kõigist tema pingutustest hoolimata parteide üksmeelse ükskõiksuse tõttu kuhugi välja ei jõudnud.

Kui poliitikat tehes kasutatakse segase päritoluga raha, ei saa me lahti kahtlusest, kas üht või teist eelnõu pole keegi endale ostanud. Võime vaid mängida oletusmänge, kes parteijuhtide taga tegelikult niite tõmbab. Ja hea, kui selleks on ainult hüvesid ootavad ärimehed, mitte mõne võõrriigi eriteenistused. Kahtlustamine, oletamine ja varjamine külvavad peale võimetustunde usaldamatust ja hirmu.

Sestap on Lausingu väljatulek kahtlemata samm õiges suunas. Parem on siiski nentida „ahah, nõnda siis”, mitte üksnes tunda, et midagi pole justkui õigesti. Esimesi avalikkuse ette astujaid ka tegevpoliitikute seast hindaksid küllap valijadki. Kollektiivne vaikimine paneb aga üksnes oletama, millised ühised patud nende keelepaelu seovad.

Õiguskaitseorganitel selle väljaselgitamiseks praegu silmanähtavalt jõudu ei jätku. Aitaks puhastus. Võimuvahetus uute jõudude vastu. Paraku võimaldab must raha endale ka valimistel ebaausa eelise osta. ●

REPLIIK

Tarbetu konkurents

Sellel laupäeval korraldab Audentese Otepää suusakool Klubi Tartu Maratonile väikese jala tahapaneku. Samal ajal, kui Tartus toimub kolme distantliga SEB Tartu sügisjooks, teeb suusakool oma Tehvandi sügisjooksu. Kuna Otepää ja Tartu on piisavalt lähedikkude, on ilmselgelt tegemist tarbetu konkurentsiga. Nagu oleks kellegi südameasi, et „võõras rahvas” suusatajate üritust liigse konkurentsiga segama ei tuleks ja suusarahvas ei saaks ka Tartu jooksuüritusele minna. Kas see jutt tundub kuidagi tuttavana? Jah, ka mullu tegi Audentes täpselt sama. Ja ka siis ma kirjutasin sellest kui spordiraha raiskamisest. Avalikku raha tahavad aga nii Audentes kui ka Klubi Tartu Maraton. Kaks korda järjest samasse ämbrisse astumine tundub juba kiuslikuna. ● **Priit Simson**

lk 12 Mari-Liis Sepper: kuhu jäid tõmbeluk-süsteemis nimekirjad?

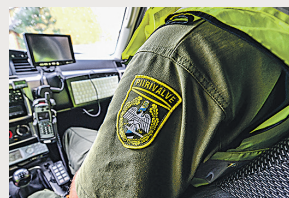
lk 12 Erik Aru: USA võlatõrge tooks seninägematu koosse

KAPO PIDAS KINNI ALTKÄEMAKSU KAHTLUSEGA PIIRIVALVURI

Kaitsepolitsei ametnikud pidasid esmaspäeval kinni Ida prefektuuri piirivalvebüroo Narva-Jõesuu kordonil vanemkonstaabli Oleg Botšini, kellele esitati kahtlustus ametiisikuna korduvas altkäemaksu võtmi-

ses ja vahendamises, samuti kahtlustatakse teda korduvas grupiviisilisele salakaubaveole kaasaaitamises. Kolmapäeval võeti kahtlustatav Viru ringkonnaprokuratuuri taotlusel ja maakohu loal vahi alla. **ERR**

Keskerakond ja kahtlase päritoluga raha: kõik küsimused viivad peasekretärini

Keskerakonna toonane peasekretär Kadri Simson haihtus eile avalikkuse eest täielikult.

Urmas Jaagant, Kristjan Pihl
 uudised@epl.ee

Endise keskerakondlase Tarmo Lausingu väited eilses Eestis Ekspressis, et ta on jaganud oma parteis annetamiseks laiali kokku 350 000 krooni musta raha, tõukasid Keskerakonna teise Eesti parteina otsesse rahastamiskandaali. „Keskerakonna oma Silver Meikar,” öeldi eile korduvalt, meenutades poolteist aastat tagasi samasuguseid väiteid esitanud endist reformierakondlast.

Mäletatavasti lõppes lugu Reformierakonnale kunagise peasekretäri Kristen Michali justiitsministri kohalt taandumisega, hoolimata asjaolust, et prokuratuur asja uurimise lõpetas. (Keskerakonna juhtumi kohta teatas prokuratuur eile, et ei hakka seda uurima, sest võimalik kuritegu on juba aegunud – toim.) Pole kahtlust, et ka Keskerakonna aastatetaguses rahastamisskeemis mängis üht keskset rolli peasekretär. Selles ametis oli kõneall oleval ajal 2006. aastal Kadri Must, nüüdne riigikogu liige ja praegune erakonna aseesimees Kadri Simson. Aseesimehelt ja endiselt peasekretärit võiks eeldada nii olulisel määral erakonna käekäiku ja mainet puudutava asja kohta selgituste jagamist. Simson aga sõna otseses mõttes haihtus eile avalikkusest.

Peale telefonikõnede ja lühisõnumite püüdis Eesti Päevaleht Simsonit tabada nii erakonna peakontorist kui ka riigikogu fraktsioonist. Endist Keskerakonna peasekretäri ei olnud aga kummaski. Vähe-malt väitsid seda mõlema asutuse töötajad.

Eesti Päevalehega suhelnud nii praegused kui ka endised Keskerakonna liikmed viitavad kes otsesemalt, kes kaudsemalt, et peasekretär on erakonnas kui ettevõtte tegev-

juht: kõik toimuv peab olema teada ja kontrolli all. Juhatusel laual sellised rahapakid läbi ei käi ja osa juhatuse liikmeid, kes nn siseringi ei kuulu, võivad neist teada ainult kuulujuttude kaudu. Peasekretär ilmselt aga kuulub sellesse siseringi.

Järjekordne sõu

Erakonna esimehelt Edgar Savisaarelt õnnestus Delfil eile õhtul Lasnamäel jäähali avamisel kätte saada lühike kommentaar: „Mina võtsin seda tänast (eilset – toim) esinemist ikkagi kui tüüpilist valimiselset sõud. Igatahes peavoolu meedia on hoolitsenud selle eest, et ikka oleks mõni Keskerakonna skandaal enne valimisi ja pärast ei ole sellest mitte midagi välja tulnud.”

Keskerakonnas aastaid juhtival kohal olnud nüüdne reformierakondlane Ain Seppik, kes Lausingu väidetud 250 000 ja

raharinglusest midagi kuulnud ja ei usu sellesse. „Ma ütleks sedasama,” sõnas Savisaar ja lisas, et Seppik on ka korduvalt rõhutanud, et tema ajal olid erakonna finantsasjad korras.

Sama vähe teab oma sõnul asjadest ka praegune SDE esimees, endine Keskerakonna liige ja minister Sven Mikser. Sarnaselt Lausinguga alustas ta oma poliitilist tähtsust Keskerakonna noortekogu juhi kohalt. Muu hulgas oli ta Keskerakonna esimene n-ö internetisõdur, kelle tööks oli meediaväljaannete võrgukülgedel erakonnale soodsat kuvandit hoida. Hiljem, 2004. aastal, kui Mikser Keskerakonnast lahkus, võttis tema ülesanded üle Lausing. Toona põhjendas ta seda sooviga olla Savisaarele kasulik.

Kas Miksergi puutus musta raha annetamisega kokku? „Ei saa eitada ega jaatada,” vastas Mikser eile Eesti Päevalehe küsimusele, vihjates oma kahtlustele, et erakonna tolle-aegsed kampaaniad olid sage-li mahukamad ja kallimad sel-

lest, mida avalikkusele deklareeriti. Kuid kilekottides rahapakide kontoris tassimist ta isiklikult pealt ei näinud. „Mina rahastamisega ei tegelenud, olin puhtalt poliitika peal,” ütles Mikser ja lisas, et neist inimestest, kes suutsid toota uusi ideid

ja sõnastada programme, Keskerakonnal just üleküllust polnud. „Aeg-ajalt ma võtsin sel teemal sõna, et oleks tarvis rahastamist piirata ja selle päritolu valgustada, aga Keskerakond on äärmiselt tsentraliseeritud erakond, et mitte öelda ainujuhtimise all,” sõnas ta.

Mikser märkis, et kümme-konna aastaga on Keskerakonna juhtimine kandunud riigikogu fraktsioonist ja büroost olulisel määral linnavalitsusse, nagu ka ülesanded, mida kellelgi tuleb täita. „Kujutan ette, et selliseid ringkondi, kel

on ebaterveid huve olla eeliskoheldud, on vahepeal lisanud,” sõnas Mikser.

Targemad väidavad end Keskerakonna rahaasjades olevat endine Pärnu linnapea Mart Viisitamm ja 2000-ndate keskel erakonna juhatusse kuulunud Henri Kaselo. Viisitamm kuulub senini Keskerakonda, mis teeb tema sõnad eriti tähelepanuväärseks. „Ei ole vahet, kas see on Meikar, Lausing, Reformierakond, IRL, sotsid või keegi muu, sest minu arust ei ole see enam ammu-gi saladus ja kui keegi arvab, et sellist rahastamist ei toimu, siis on tegemist küll mõnevõrra naiivse mõtlemisega,” ütles Viisitamm eile Delfile. Avameelselt vastas ta küsimusele, kas on ka ise raha erakonda viinud: „Arvestades minu positsiooni toona... Ütleme nii, et teisiti oli siis raske.”

Rahapakid laual

Kaselo nägi oma sõnul 2007. aastal, kuidas mitu korda laotati lauale rahapakke, mida partei esimehe lähikondlased pidid eri meetoditel puhtaks pesema. „Mul on vaid see, kuidas ma oma silmaga nägin, et kellelegi toodi rahapakid lauale ning et keegi pidi need kellelegi annetama. Mäletan mitut juhtumit,” ütles ta.

Keskerakonna enda ametlik selgitus tuli pressiesindaja kirjakasti kaudu. Lausingu väidete ümberlõkkamise või kin-nitamise asemel viitas ta hoopis erakonna ründamisele. „Me mõistame oponentide katseid Keskerakonda valimiskampaanias diskrediteerida. Lähema kahe nädala jooksul ei ole välistatud, et leitakse Itaaliast või Brüsselist veel mõni Lausing, kes esineb oma pihtimustega,” seisis erakonna teates.

Tähelepanuväärne on ka, et ükski teine suurem erakond ei ole toimunu kohta avalikkuses ametlikku seisukohta võtnud. Täpselt sama juhtus ka pärast Reformierakonna rahastamiskandaali, mille peale eeldati, et ka ülejäänud parteid pole kahtlastest rahastamisskeemidest puutumata. ●

Peasekretär on erakonnas kui ettevõtte tegevjuht: kõik on tal teada ja kontrolli all.

Tähelepanuväärne on, et teised erakonnad pole asjas avalikult seisukohta võtnud.

SAUE VALIMISLIIT HEA VALIMISTAVA „AUTAHVLI” TIPUS

Sellenädalase hea valimistava „autahvli” esikohale hääletasid vabaühenduste liidu EMSL juures tegutsevad hea valimistava valvurid Hille Hinsberg, Juhan Kivirähk, Marek Reinaas, Margo

Loor, Mari-Liis Jakobson, Toomas Mattson ja Sergei Metlev Saue valla valimisliidu Suurlüti, kes on vähemalt kolm inimest kandidaatideks registreerinud vastu nende tahtmist. **ERR**

TARTU ÜLIKOOI TIPUS

Tartu ülikool on maailma mainekaimas ülikoolide edetabelis Times Higher Education jätkuvalt ainsa Baltimaade ülikoolidest maailma 3% parimate ülikoolide seas, kuuludes vahemikku 351–400. **ERR**

TÄNA VEEL

Digilehes

• Milliseid uusi paljastusi toob päev Keskerakonna rahastamiskandaalis?

Delfis

• Kuidas valmis Ilmar Raagi film „Kertu”?
• Suhtekorraldaja Janek Mäggi Eesti riigi ülalpidamisest.

Erakonna peasekretär ja parteiuhhi Edgar Savisaare n-õ parem käsi oli aastatel 2003–2007 Kadri Simson, kes jäi eile kahjuks kommentaarideks tabamatuks. Foto: Raigo Pajula / EPL-i arhiiv

SEITSE KÜSIMUST

Tarmo Lausing

endine keskerakondlane

•• Väitsite, et olete jaganud Keskerakonnas annetamiseks laiali kokku 250 000 krooni musta raha. Kes teile selle raha andis? Selle raha andis erakonna inimene, kes ka ise on süsteemi ohver ja Savisaare sõltlane. Ta teeb, mida kästakse.

•• Kui palju oli neid inimesi, kes olid nõus olema „annetajad”?

Neid oli mul umbes pool tosinat. Keskerakonnas on sellega seotud palju inimesi, sest iga annetusega on seotud vähemalt kaks, aga võimalik, et ka rohkem inimesi.

•• Kas teil on ka midagi, mis aitaks juhtunut tõendada?

Arusaadavalt ükski erakond minigeid dokumente sellise rahapesu kohta ei vormista. See on kõik usalduse peal ning raha antakse käest kätte lihtsalt niisama. Seetõttu valitakse selleks tööks eranditult väga ja väga usaldusväärsed inimesed. Igasugused jäljed üritatakse eos välistada.

•• Keskerakond väidab, et kui nimesid ei ole, ei saa väiteid tõsiselt võtta.

Mind väga ei morjenda, kuhu Keskerakonna kontor praegu poeb või ennast peidab. Nad on alasti ja neil pole kusagile pageda. Ka erakonna liikmed saavad sellest praegu väga hästi aru ja neil on häbi selle pärast, mida kontor korraldab.

•• Kas sellised tehingud toimuvad erakonnas ka praegu edasi?

Minu info kohaselt toimuvad need edasi, midagi ei ole muutunud.

•• Kas kõik sellised tehingud toimuvad Savisaare teadmisesel?

Kindlasti.

•• Kas teile on survet avaldatud, et te ei räägiks neil teemadel?

Mõned väga lojaalsed erakonna liikmed on proovinud isiklikul tasemel mind mõjutada. Nii enne kui ka praegu.

Küsinud Kristi Helme

Ansip ründas Keskerakonna asemel prokuratuuri

Peaminister Andrus Ansip ütles eile skandaali kommenteerides, et ei ole erakonda, kelle rahastamisega probleeme ei oleks.

Küsimusele Keskerakonnas puhkenud skandaali kohta vastas Ansip, et ta ei nõustu väitega, nagu oleks tegemist järjekordse erakonna vahelejäamisega. Ansipi arvates Meikari ja

Reformierakonna puhul kuritegu ei toimunud ning seda kinnitas ka mahukas uurimine.

„Mind hämmastab aga kiirus, millega prokuratuur on jõudnud teatada, et Keskerakonna skandaal on aegunud,” ütles peaminister valitsuse pressikonverentsil. „Ma oleks eeldanud, et prokuratuur võtab ühendust ja küsib,

et millal see juhtus. Selle asemel annab aga pressiesindaja avalikkusele teada, et uurida ei ole midagi.”

Prokuratuur teadupärast teatas eile, et ei alusta Keskerakonna rahastamiskandaali uurimist, sest kui midagi sellist oleks toimunud, oleks tegemist aegunud juhtumiga. **Risto Vesikioja**

Mart Viisitamm: teisiti oli toona raske

Keskerakondlase, kunagise erakonna tegevsekretäri Mart Viisitamme sõnul on parteide must rahastamine juba ammu avalik saladus ja erakondade annetuste registritest kajastus kunagi vaid kuskil 20% tegelikelt raha liikumistest. „Nüüd ilmselt on see number küll suurem, aga kõike seal ikkagi ei kajastata,” ütles ta. Küsimuse-

le, kas Viisitamm on oma parteis n-õ musta rahastamist pealt näinud, vastas ta, et vastasel juhul ei saaks ta ju asjast rääkida ja lisan, et parteis on praktika seada põlu alla neid, kes panevad eetilised eesmärgid erakonna seatud ülesannetest kõrgemale, ning ilmselt on ka Lausing selle tõttu pettunud. **Risto Vesikioja**

tudish piip!

Pakkumised kehtivad
02.10–15.10 või kuni kaupa jätkub

7.59
~~12.99~~

-42%

Persil Expert
Regular pesupulber,
40 pesukorda, 3,2 kg
2.37/kg

-38%

Zewa Deluxe tualettpaper,
3-kihiline, 20 rulli
0.24/rull

20
20,7 m

kampaaniahind
~~789~~ **589**

489

Fotod: Andres Putting

„1944” 1. oktoobril Tapa polügoonil alanud Elmo Nüganeni uue mängufilmi „1944” võtted jätkusid eile Tallinnas Toompea nõlval Falgi teel, kus filmiti stseeni Punaarmee sissetungist. Selleks puhuks viidi juba hommikul vara Toompeale Vene tank T-34, hulgaliselt Teise maailmasõja aegseid raskeveokeid ja 130 Punaarmee mundritesse rietatud statisti. Filmis teevad kaasa Kristjan Üksküla, Rain Simmul, Kristjan Sarv, Martin Mill, Ivo Uukkivi ja Andero Ermel. EPL

Ministeeriumid kemplevad alkoholi kontrollostude pärast

Põllumajandusminister lükkas tagasi ettepaneku panna alaealised alkoholi kontrolloste tegema.

Kelli Seiton
kelli.seiton@epl.ee

Minister Helir-Valdor Seeder tõi oma vastuses siseminister Ken-Marti Vaherile esile, et alaealiste kasutamine alkoholi ostjana on ebaeetiline ja sellist punkti alkoholiseaduses ei tule.

„Eetilise aspektist on see küsitav, kui saadame alaealise ikkagi väärtetu toime panema,” põhjendas ministeeriumi põllumajandus- ja maaelupoliitika asekanstler Illar Lemett. Teine põhjus, miks ministeerium ettepaneku tagasi lükkas, on tema sõnul küsimus, mis seadusega peaks alaealiste sel viisil kaasamist üldse sätestama. „Alkoholiseadus pole koht, kus seda reguleerida,” sõnas Lemett ja viitas, et siseministeerium võiks ettepanekut kaaluda hoopis kriminaalmenetluse seadustikus, kus käsitletakse alaealise kasutamist jälitustoimingutes, seejuures üksnes kuritegude puhul.

Kuigi põllumajandusministeerium on punkti praegu eelnõust välja jätnud, võib alaealiste kaasamine alkoholi kont-

Siseministeerium tunnustab, et alaealiste kaasamine on tõesti eetika piiril.

rollostude tegemisse tulevikus siiski teoks saada. Nimelt ei ole ettepaneku teinud siseministeerium keeldumisega rahul ja lõplik otsus tuleb ministeeriumide ametnikel veel omavahel selgeks vaielda.

Siseministeeriumi korra- kaitse- ja kriminaalpoliitika osakonna juhataja Priit Heinsoo tunnistas, et alaealiste kontrolloste tegema panek on tõepoolest eetika piiril, ent tõenäoliselt hoitaks sellega ära paljudele teistele alaealistele alkoholi müümine. „Otse loomulikult tehtaks seda tingimusel, et laps on teadlik, et ta teeb seda korrarikkumise avastamise eesmärgil,” sõnas ta. Heinsoo pole rahul ka põllumajandusministeeriumi põhjendusega, et alkoholiseaduses sellist muudatust teha ei saa. „Tegemist on alkoholiseadusest tulenevate nõuete kontrollimisega. Me ei räägi sellest, et sooviks tegeleda jälitustegevustega,” nentis ta. Nimelt tuleneb alkoholiseadusest alkoholi käitlemise riikliku järelevalve kohustus ja just kontrollostudega saaks seda korraldada.

Millal ministeeriumid arutelu jätkavad, ei täpsustatud. ●

Ministeeriumi kantslerid tegid kohtumisel 25 000-eurose mürtsu

Kantslerite kokkusaamise korraldanud kaitseministeerium ei tea, kui palju see maksma läks.

Kelli Seiton
kelli.seiton@epl.ee

Möödunud nädalal toimus ministeeriumide kantslerite igakuine kokkusaamine, kus kaitseministeerium tegi oma poolse panusena muu hulgas näidislaskmise tankitõrjerakett Milan. Eesti Päevalehe andmetel on ühe lasu hind aga vähemalt 25 000 eurot.

Kaitseministeeriumi pressiesindaja Artur Jugaste sõnas, et sellised ministeeriumide kantslerite kokkusaamised toimuvad igal kuul eri ministeeriumi kantsleri eestvedamisel. Eesmärk on teistele oma valitsemisala tutvustada. „Kantslerite otsustest sõltub väga palju ja on tähtis, et nad teaksid, milline võimekus on meie kaitseväl,” sõnas Jugaste ja lisas, et uue kaitseväge arengukava järgi peavad teisedki ministeeriumid endale riigikaitselisi ülesandeid võtma.

Kallis tutvustus

Nii viiski kaitseministeeriumi kantsler Mikk Marran oma korral teised kantslerid Kuusalu kaitseväge keskpõlügenile eesmärgiga tutvustada kait-

Kaitseväelastel õnnestub kallist relvast lasta üsna harva.

Foto: Rauno Volmar

seväge võitlusvõimet ja tulejõudu – näidislaskmisi tehti nii miinipildujatest, tankitõrjerelvadest kui ka käsituli relvadest. Muu hulgas lasti õhku ka tankitõrjerakett Milan 2. Märkimisväärne on, et relva on varem avalikkuses nimetatud niivõrd kalliks, et sellest lasivad kaitsevälased üsna harva.

Jugaste põhjendas, et näidislaskmine toimuma just kantslerite üritusel, mis on, nagu pressiesindaja möönab, ka veidi meelelahutuslik, mit-

jatele, ametnikele kui ka ajakirjanikele. „Näidislaskmised on neid läbi viivatele kaitsevälastele tavaliselt ka väljaõppe eest ja nii oli see ka sel korral,” rääkis ta.

Maksumus teadmata

Küll aga tekitab küsimusi, miks pidi niivõrd kallis näidislaskmine toimuma just kantslerite üritusel, mis on, nagu pressiesindaja möönab, ka veidi meelelahutuslik, mit-

te näiteks mõne õppuse raames. Kaitseministeeriumist suunati Eesti Päevaleht küsimusega, miks rakett ikkagi poolmeelelahutuslikul üritusel lasti, kaitseväge poole, kust eile õhtul vastust ei laekunud, kuid lubati vastata täna.

Hinnanguliselt on ühe raketi laskmise hind vähemalt 25 000 eurot, mis on võrreldav sõiduauto hinnaga. Vanas rahas teeks see rohkem kui veerand miljonit krooni.

Tankitõrjerakett Milan

Milan on Saksa-Prantsuse päritolu traadi teel juhitud keskmaa tankitõrjeraketikompleks, mille eesmärk on hävitada tanke kuni 2000 meetri kaugusel. Relva saavad kasutada nii jalgsi liikuvad kui ka transpordivahendeid kasutavad üksused. Kuna relva juurde kuulub soojuskaamera, saab seda kasutada ööpäev läbi. Eesti kaitseväes on seda kasutatud alates 2004. aastast.

Andmeid:

- Kaal: 17,8 kg
- Laskekaugus: 300–1950 m
- Kaliiber: 115 mm
- Lennukiirus: 70–210 m/s
- Soomuslähivastus: 800 mm

Lahtiseks jääb ka see, kui palju kantslerite väljasõit kokku maksma läks. Jugaste sõnas, et seda, kui palju 25. septembri üritus kaitseministeeriumile kokku maksma läks, ta ei tea, kuna ministeeriumis pole vastavat arvutust tehtud.

Varem on kaitseministeerium teisi kantslereid võõrustanud näiteks rahuoperatsioonide keskuses Paldiskis ja endisel mereväe lipulaeval Admiral Pitka. ●

Eesti tublid õpilased tõid euroliidu teaduskonkursilt kolm auhinda

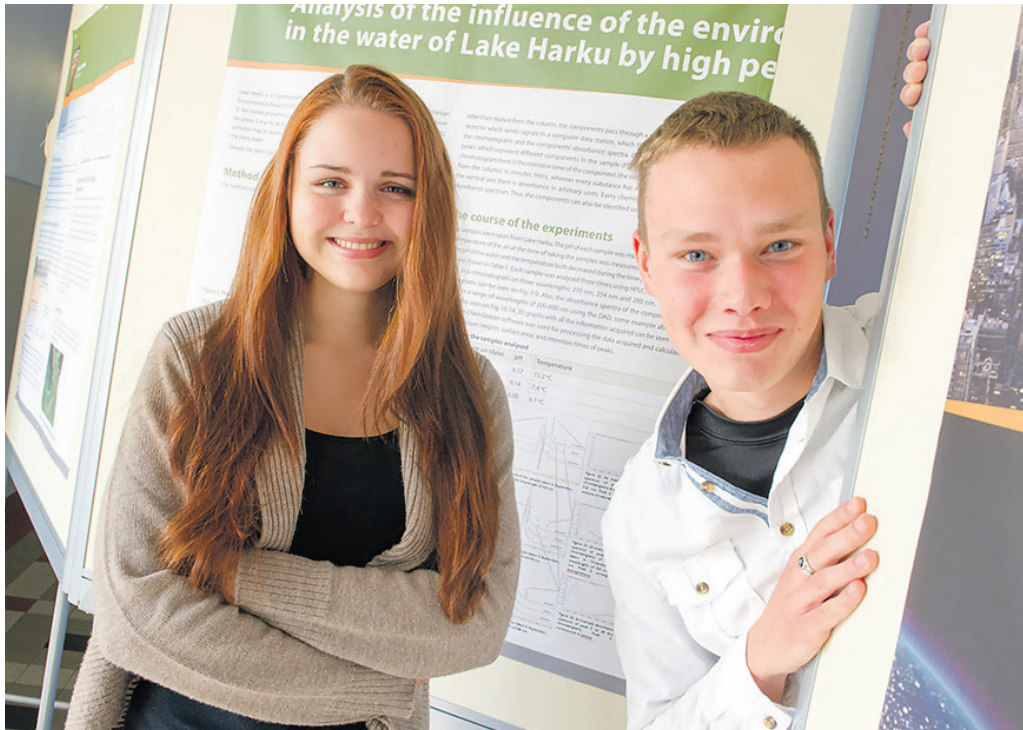
Uurimistööde tase on väga erinev, kuid sageli paistetakse silma ülikooli tasemel uurimustega.

Teele Tammeorg
teele.tammeorg@epl.ee

Septembri lõpus kogunes Tšehhi pealinna oma uurimistööd esitlema 126 õpilast 37 riigist, sealhulgas kolm Eesti õpilast. Ehkki Euroopa Liidu noorte teadlaste konkursil on eestlased osalenud juba 11 aastat, oli seekordne etteaste eriline, sest kõik kolm eestlast said ka preemia.

Mari Liis Pedaku ja Martin Talviku – kes uurimistöö kirjutamise ajal õppisid Tallinna reaalkooli 11. klassis, tänavu on aga abiturientid – ning Kristiin Resiku – kes kevadel lõpetas samuti reaalkooli ja tudeerib nüüd Tartu ülikoolis – uurimistööde teemad paistavad esmapilgul ilmselt keerulised enamikule täiskasvanutelegi. Gümnasistide globaalprobleemidesse suhtumise muutumine, Harku järve humiinaainete uurimine ja liitlipiidide analüüs – selliste teemadega paistsid kolm gümnasisti silma tänavusel Eesti teadustööde konkursil ning saadeti septembri lõpus edasi Prahasse riiki esindama.

Noorte teadlaste preemiade pärast võistlemine on tõsine töö: Pedak, Talvik ja Resik pidid viiel päeval olema mitme tunni jooksul valmis vastama küsimustele oma uurimuse kohta, taustaks stand

Mari Liis Pedak ja Martin Talvik kaaluvad mõlemad inseneri ametit.

Foto: Vallo Kruuser

Mida noored uurisid?

●● Martin Talvik uuris, kui tähtsad on õpilaste jaoks globaalprobleemid praegu ja milline oli seis 20 aasta eest. „Võrdlesin arvamusi varasemate tulemustega ja ilmnes, et seal väga suuri muutusi ei ole. See muutus oli, et võrreldes 1990. aastatega on tähtsamaks saanud keskkonnaprobleemid ja saastatus,” selgitas Talvik. „Tuli välja, et tüdrukud on kõikide probleemide pärast rohkem mures ja et tule-

vikus lähevad ka kõik asjad [nende meelest] hullemaks.” ●● Mari Liis Pedak uuris temperatuurimuutuste mõju humiinaainetele Harku järve näitel. „Humiinaained on põhimõtteliselt kõige levinum orgaaniliste ainete grupp – neid leidub pinna- ja põhivesi, eriti huumuses, turbas, looduslikes vetes, põhimõtteliselt igal pool looduses. Hoolimata nende suurest mõjust keskkonnale teatakse neist suht-

teliselt vähe ja neid on uuritud palju vähem kui teisi orgaanilisi aineid,” rääkis ta. ●● Kristiin Resik tegeles oma töös liitlipiidide – need on rakumembraani ehitusmaterjalid – analüüsiga, kasutades selleks erilise polümeeriga vooderdatud kvartskapillaari. Nii saab määrata lipiidide sisaldust proovis. Eesti teadlaste hinnangul on see keerulisem laboritehniline küsimus, mis leiaks ka rakendust.

töö põhitulemustega. Tuli jagada ingliskeelseid selgitusi, suhelda nii žüriiliikmetega kui ka Praha tänavatelt näitusehelli uudistama tulnud inimestega. „See oli suhteliselt raske. Väljas oli ilus päikesepaisteline ilm, kuid meie olime päevad läbi hallis...” meenutas Talvik naeratades. Pedak lisas, et oleks närvisenud siis, kui pidanuks auditooriumi ees ettekannet tegema, kuid küsimustele vastata polevat olnud üldse hull. „Konkurss polnud karm – kohtunikud olid sõbralikud ja see oligi omamoodi mõttevahetus,” lisas Resik.

Erinev tase

Konkursil osalemine andis kõigile suurepärase kogemuse. „Peale selle, et seal sai palju rääkimis- ja esinemiskogemust, sai seal ka teiste noortega hästi palju nalja,” kinnitas Pedak. Kolmiku autasud olid erinevad, viiepäevastest praktikavõimalustest 1000-eurose auhinnani.

Noortega Prahasse kaasa sõitnud Eesti teadusagentuuri teaduse populariseerimise osakonna juht Terje Tuisk selgitas, et näitusehalls stendi ette seisma panemisega püüab žürii, kes varem on juba tutvunud noorte uurimistöö 20-leheküljelise ingliskeelse kokkuvõttega, kindlaks teha, kas õpilane tegelikult oma teemat tunneb. Enne välismaise žürii ette jõudmist käivad Eesti õpilased oma juhendajatega ka teadusagentuuris esinemist

harjutamas, et sellele viimast lihvi anda.

Eesti õpilaste teadustööde konkursile jõuab igal aastal Tuisu sõnul 125–150 uurimust. Neist kolm saadetakse edasi euroliidu konkursile, mida on peetud juba veerandsaastat. Tavaliselt toovad eestlased preemiaid koju üle aasta, lisas Tuisk.

Ehkki kohustus gümnaasiumi ajal uurimistööd kirjutada on olnud juba paar aastat, on tööde tase Tuisu sõnul väga erinev: on ka kooli oma

Autasud olid viiepäevastest praktikavõimalustest 1000-eurose summani.

õpetajate juhendatavaid uurimusi, mille uurimisküsimused ei pruugi olla kuigi keerulised. „Seal pole ka erilisi tulemusi, aga õpilased saavad uurimistöö kogemuse,” selgitas Tuisk. Teisel juhul otsitakse juhendajaid väljastpoolt kooli – näiteks oli Pedaku juhendaja Tallinna tehnikaülikooli ja Resiku juhendajad Tallinna ülikooli õppejõud –, sest õpilasel on uuritava vastu sügavam huvi ja ka tulemused on tasemel. „Mõne töö puhul ütleavad hindajatest teadlased, et sellise tööga võiks magistrikraadi ära kaitsta,” kinnitas Tuisk.

Eesti õpilaste teaduskonkurssi korraldavad Eesti teadusagentuur ja haridusministeerium. Järgmise konkursi tähtaeg on 1. märts. ●

City Motors teeb sissemaks Sinu eest,

kui müüd oma vana auto meile.
Talvekindla maasturi saad Peterburi teelt!

Duster

hind alates

10 190€

5 AASTAT GARANTII
või 100 000 km

CITYMOTORS

www.citymotors.ee/dacia | **Saad palju, maksad vähe**

Tallinn: Väike-Paala 1, tel 644 3336, Staadioni 1, tel 626 4070, info@citymotors.ee. Tartu: Jõe 9A, tel 736 7890, tartu@citymotors.ee.
Dacia Duster: keskmine kütusekulu alates 5,0 l/100 km ja CO₂ emissioon 130 g/km. Pilt on illustratiivne. Maastureid on laos piiratud koguses.

Stiilinäide Saaremaalt: suvila saab keelualale ka loata püsti panna

Tarmo Pikneri „kividele tõstetud ajutise varjualuse” ees on terrass, grillimiskoht ja taastatud kiviaedadega muruplats.

Foto: Irina Mägi

Kaitsealuse Pikanina tippu kerkinud „varjualuse” omanik kinnitab, et paberid on peagi korras.

Ulvar Käär
ulvar.kaart@epl.ee

Üks järjekordne lihtlabane näide, kuidas on võimalik keeluvööndisse ja pealekauba looduskaitsealale omavoliliselt hooneid ehitata, on esile kerkinud Saaremaal Lümanda vallas.

Nimelt on seal Vilsandi rahvuspargi alla kuuluva Pikanina tipus tervenisti mereäärsele ehituskeeluvööndisse jäävale Ranna kinnistule kerkinud üks väike ja moodsa tegumoe- ga terrassiga suvemajake. Selle omanik Tarmo Pikner on valalt selleks küll luba küsinud, kuid enne kui omavalitus ja rahvuspargis toimuvat käsutav keskkonnaamet said asjale

ametlikult rohelist tuld näidata, hakkas ta tegutsema.

Pikner on endine Lümanda vallavanem, kes on laiemalt tuntud ka suure orhideehuvilise- na. Praegu esindab ta kohalikus vallavolikogus opositsioonilist valimisliitu Kena Kodu ja ühtlasi on volikogu revisjonikomisjoni esimees.

Omanik: see pole ehitis

Kõikide märkide järgi suvema- ja funktsiooniga ehitises Pikner ise mingit probleemi ei adu. Ta tunnistab, et see võib küll välja näha ehitise moodi, kuid tegu olevat siiski üksnes kividele tõstetud ajutise varjualusega. „See on ajutine rajatis, kus ma saan varju all olla ja asju hoida, kui seal toimetan,” sõnas ta.

Pikner ei osanud kuidagi probleemi näha, sest olukorra seadustamiseks vajalik detailplaneering olevat tal parasjagu ettevalmistamisel. „Talve jook-

sul saab see kindlasti valmis,” uskus Pikner, et järgmisel aastal saab asi seaduslikult vormistatud.

Varasemate aastate dokumentides näpuga järke ajanud Lümanda valla ehitus- ja maaspetsialist Enno Pildre ütles, et Pikner on Ranna kinnistule üheksaruutmeetrise hoone püstitamiseks avalduse teinud 2000. aastate alguses, kuid mingit luba pole selleks seni antud.

Pildre selgitas, et kuna Ranna kinnistu jääb kogu ulatuses mere ääres kehtivasse 200 meetri laiusesse ehituskeeluvööndisse, pidanuks Pikner esitama vallale keeluvööndi vähendamist võimaldava detailplaneeringu, millel oleks ka keskkonnaametnike õnnistus. „Detailplaneeringu algatamise avalduse tegi ta eelmisel aas-

tal, kuid praeguseeni pole see asi enam edasi arenenud,” osutas Pildre.

Pildre märkis, et sõltumata sellest, mida Pikner Ranna kinnistul oleva ehitise kohta praegu ütleb, on see ikkagi ebaseaduslik. „Ehituskeeluvööndisse ei tohi püstitada ajutist ega ka alalist ehitist,” kinnitas ta.

Pildre osutas veel, et Ranna kinnistul on kunagi olnud

Sõltumata sellest, mida Pikner ehitise kohta ütleb, on see ikkagi ebaseaduslik.

võrgukuurid ühes mingit sorti eluasemega. Kuna Lümanda valla üldplaneering lubab endistele talukohtadele ehitada, peaks põhimõtteliselt ka Pikneril selline võimalus olema. „Seda ainult siis, kui vasta-

konnaamet heaks kiitnud ja planeeringu ka kehtestatud,” rõhutas Pildre.

Kaitsealadel seadusepügalatest kinnipidamise järele valvav keskkonnainspeksioon kuulis Pikanina tipus olevast suvemajakesest esimest korda Eesti Päevalehelt. Eesti Päevalehelt saadud info põhjal käisid inspektorid kohe Ranna kinnistul olevat kontrollimas. Inspeksiooni avalike suhete nõunik Leili Tuul kostis vaid, et asja uurimiseks on alustatud järelevalvemenetlust.

„Ühe ehitise (ehitusregistris võrgukuuriks nimetatud saunaköksi, mis jääb kinnistul merest kõigest mõnekümne meetri kaugusele – U. K.) kohta on luba olemas, teise ehitise (suvemaja – U. K.) loa kohta esitasime vallale järelepärimise ja ootame praegu vastust,” kommenteeris Tuul menetluse esialgset seisut napisõnaliselt. ●

Suvilaköксе on likvideeritud

Ebaseaduslike ehitiste puhul saab nii omavalitus kui ka keskkonnainspeksioon nõuda omanikult olukorra seadustamist. Selleks on vaja kas paberid korda ajada või kui see kuidagi võimalik pole, siis tuleb ebaseaduslik ehitis likvideerida.

Keskkonnainspeksiooni senine kogemus on näidanud, et selliste ehitiste likvideerimine on enamasti pikk protsess, sest sellega võivad kaasna aastaid kestvad kohutavdused.

Näiteks 2001. aastal Manilaiule ehituskeeluvööndisse loata püstitatud kolm palktaret koristas omanik inspeksiooni ettekirjutuse järgi ära alles 2011. aastal.

Samal aastal likvideeriti ka 2006. aastal Aegna saare sihtkaitsevööndisse riigimetsamaale ebaseaduslikult ehitatud 11 kämpingumaja ühes käimlaga.

Juhul kui omanikud maju etteantud tähtjaks ei lammuta, on inspeksioonil võimalik rakendada nn sunniraha või ka asendustäitmist. Asendustäitmise puhul korraldab inspeksioon ebaseadusliku ehitise lammutamise ise ja nõuab hiljem kulud omanikult sisse.

Tudengitele terendab üleeuroopaline laen

Kui seni teavad eestlased Erasmus programmi üliõpilasi välisülikooli vahendava programmina, siis nüüd plaanib Euroopa Komisjon koondata eri mobiilsusprogrammid ühe suure Erasmus+ alla. Varasema eelarveperioodiga võrreldes peaks aastatel 2014–

2020 rahastus suurenema ligi 4,5 miljardi euro võrra

Oluliste muutustena paistavad silma üleeuroopaline õppelaenu ja spordiprogramm. Neist esimene tähendab seda, et Euroopa Liit pakub välismaale magistrantuuri minejatele õppelaenuks omapool-

set garantiid ja üliõpilasel pole käendajat vaja. Komisjon annab tagatiseks pool miljardit eurot, selle tulemusena võib järgmise seitsme aasta jooksul ligikaudu 200 000 magistritudengit saada kokku kolme miljardi euro ulatuses laenu.

Eesti üliõpilasi välismaale mineku teemal nõustavad spetsialistid jäid programmi kommenteerimisel napisõnaliselt, kuna ametlikult on see veel kinnitamata ja Euroopa Parlamendis alles arutamisel.

Vaimustust ei tekita

Küll aga andsid nad mõista, et arvatavasti ei pane õppelaenu muutus kedagi ohinal käsi plaksutama. Põhjuseks on tõsi- asi, et kuigi Euroopa Komisjon reklaamib uut õppelaenu süsteemi kui head võimalust, ei olda Euroopas, aga ka Eestis

sellest väga vaimustuses, sest tudengid eelistaks mõistagi stipendiumeid ja ollakse mures nende kadumise pärast. Eesti tudengid lähevad välismaale õppima pigem siis, kui on võimalik saada erinevaid stipendiume. Õppimiseks laenu, olgu see siis Eestis või Euroopas, võtta ei taheta, rääkisid nõustajad.

Seda arvamust jagas ka haridus- ja teadusministri- riumi kõrgharidusosakonna juhataja Helen Põllo, kelle sõnul puudutab muudatus eelkõige neid riike, kus seni

eraldi reguleeritud õppelaenu võimalust ei ole olnud või ei saa seda kasutada välisriikides õppimiseks.

Mis puudutab aga teist muudatust, spordiprogrammi, kobatakse Eestis veel pimeduses. Hoolimata sellest, et uus programm peaks kaivituma juba järgmisel aastal, ei oska keegi selle kohta veel selgitusi anda. Küll aga kinnitasid nii sihtasutus Archimedes kui ka Eesti üliõpilaskondade liit, et spordivahetus tuleb. Milline, pole aga veel selge. ● Riin Aljas

Trikimees Jürgen Veberi firma jageleb linnaametiga

**Kemplus käib Ameerikas-
se Esto päevadele läkita-
tud materjalide transpor-
di hinna pärast.**

Tuuli Jõesaar
tuuli.joesaar@epl.ee

Tallinna kultuuriväärtuste amet saatis juunikuus San Franciscos toimunud Esto päevadel peetud Expole Tallinna tutvustavaid materjale. Esto korraldajad valisid transportijaks JJV Productionsi – firma, mille omanik on tuntud mustkunstnik Jürgen Veber, kuid mille tegevjuhina tegutseb tema vend Jesper Veber. JJV Productionsi transportis-ki eksponaadid USA-sse ja tõi sealt ka tagasi, kuid jant algas, kui esitati arve.

Kultuuriväärtuste ameti kinnitusele oli kokkulepe selline, et näitusematerjalide kaal on 50 kilo ja transport maksab 325 eurot. JJV Productions esitas aga arve 961,5 eurole, kusjuures eksponaadid kaalusid nende andmetel ligi sada kilo.

Amet nii palju maksta ei tahtnud ja argumenteeris, et transpordikokkuleppes polnud juttu, et hind võiks hiljem muuta. Amet maksis ära ainult algul kokku lepitud 325 eurot.

Osaliselt tasumata arve tõttu jäid asjad tollilattu kinni, kuni Veberi firma need sealt oma rahaga välja lunastas. Kultuuriväärtuste ametile pole neid aga siiani üle antud ja ameti kultuuriosakonna juhataja Lennart Sundja saatis septembri lõpus JJV Productionsile kirja, milles hoia-
tas, et võib asja omastamise paragrahvi alusel politseisse anda. Omastamise eest on süüdimõistmise korral ette nähtud kas rahaline karistus või aasta-
ne vangistus.

Reklaamiribad ja fotosein

Esialgu siiski politseisse minna kavas pole. „Eeldame koostööpartneritega küsimused lahendada läbirääkimistele,” ütles Sundja Eesti Päevalehele. Võib oletada, et JJV Productionsil polegi tegelikult huvi endale jätta kultuuriväär-

Jürgen Veber ei taha oma firma kulul Tallinna materjalide transporti kinni maksta.

Foto: Ilmar Saabas

tuste ameti vara, mis praegusel juhul koosneb kolmest rullitavast reklaamiribast ja ühest fotoseinast. Küll aga ei taha firma leppida sellega, et kultuuriväärtuste amet arvet liiga suureks peab.

Jesper Veber ei selgitanud, kuidas läks kultuuriväärtuste ameti kauba transporti algul plaanitud kolm korda kallimaks, kuid ta kinnitas, et teised asutused, mis Estole eksponaatide saatmiseks Vebe-

ri firmalt transpordi teenust tellisid, on arved tasunud. „Seda, kuidas linnavalitsuse üksus kokkuleppeid teisiti tõlgendas ja teistest asutustest ainsana asjadest teisiti aru sai, seda ma ei tea. Kõlab jaburalt, aga hetkel on tõepoolest olukord selline, kus mina väikeettevõtjana transportisin linnavalitsuse messitehnika USA-sse ja maksin selle omast taskust veel kinni ka,” ütles Jesper Veber. ●

Krister Paris

Andres Vaher

Eesti Päevalehe ja Delfi toimetusega liitus kaks tegijat

Kahel viimasel esmaspäeval on toimetusele tutvustatud uusi osakonnajuhte. Eelmisest esmaspäevast hakkas spordiosakonda juhtima Andres Vaher, sellest nädalast juhib arvamustoimetust Krister Paris.

Meil on hea meel, et oleme suutnud oma toimetusse tõmmata kaks oma ala armastatud proffi. Andres on aastaid juhtinud Öhtulehe sporditoimetust, Krister kogus viimastel aastatel tuntuust ja kogemusi ERR-i Moskva korrespondendina. Siinkohal peab täpsustama, et Krister juhib arvamustoimetust kümme kuud, kuni Külli-Riin Tigasson end Saksamaal täiendab. Aga ka Külli-Riinu naastes jätkab unikaalse ajakirjanikukogemusega Krister tööd meie toimetuses.

Mõlema väljakutsed on suured. Andrese eesmärk on teha ja kinnistada Delfist ja Eesti Päevalehest iga Eesti spordisõbra kõige olulisem uudisteaken, mida on võimalik ööpäev läbi jälgida lehest, veebist, telefonist või digiväljaannetest.

Kristeri, nagu ka teiste arvamustoimetajate igapäevane ja üha keerulisem ülesanne on killustuva maailma mõtestamine, eri huvigruppidele piisaval määral tribüüni andmine ning Eesti ja eestlaste väärtuste ja huvide kaitsmine – kusjuures tihti tuleb neid kaitsta just omade eest.

Head lugejad, te olete oma lugemismenüüsse saanud kaks väga väärikat autorit! Andres ja Krister, edu vastutusrikkas ametis! ● **Urmo Soonvald**

Andrei Ivanovi romaan sai Vene Bookeri nominendiks

Eile avaldati maineka vene kirjandusauhinna Vene Bookeri kuus nominenti, nende seas oli ka Tallinnas Lasnamäel elava kirjaniku Andrei Ivanovi (pildil) romaan „Harbiini ööliblikad”. Romaan, mis räägib vene emigrantidest elust Eesti Vabariigis kahe maailmasõja vahelisel ajal, on ilmunud kirjastuselt Avenarius vene keeles ja ilmunas on ka eestikeelne tõlge.

Eesti keeles on seni ilmunud Ivanovi romaanid „Peotäis põrmu” ja „Hanumani teekond Lollandile”. Ivanov on pälvinud kultuurkapitali kirjanduspreemia ja saanud ka Venemaa kirjandusauhin-
du. ● **EPL**

Tallinna Linnavaaramet

TEATAB
Tallinna Üürikomisjon rahuldab 21.06.2013 otsusega üüriavaldluses nr 11-1/11/13 Tallinna linna (AS ISS Eesti kaudu) nõude DENISS DMITRIJEVI (sünd.31.05.1979) vastu ja kohustas teda vabastama ja tagastama Tallinna linnale eluruumi Raadiku 8a/1-11 Tallinnas ning eluruumi mittevabastamisel määras otsuse täitmise viisiks tõsta Deniss Dmitrijevi koos temaga eluruumi kasutavate isikutega eelnimetatud eluruumist välja ja mõistis Deniss Dmitrijevit Tallinna linna kasuks välja üüri- ja kõrvalkulude võla 525,23 eurot, kahjuhüvitise eluruumi tagastamisega viivitamise eest 1679,90 eurot ja alates 02.06.2013 kuni eluruumi tagastamiseni vastavalt igakuuliselt esitatavatele arvetele ning viivise 184,54 eurot ja alates 01.05.2013 määras 0,15% põhivõlast päevas kuni võla tasumiseni.

Kui DENISS DMITRIJEV ei nõustu üürikomisjoni otsusega, võib ta sama üüriavaldluses läbi vaatamiseks pöörduda alates käesoleva teate avaldamisest 20 päeva jooksul Harju Maakohutusse. Kohtule võib esitada taotluse, et kohus vaataks komisjonile esitatud avalduse läbi hagimenetluse korras hagina. Sel juhul on hageja komisjoni poole pöördunud isik ja kostja kohtule avalduse esitanud pool ja komisjonile esitatud avaldus loetakse hagiavalduseks. Kohtule esitatavas avalduses tuleb märkida, et üürikomisjon on asja juba lahendanud ja lisada üürikomisjoni otsuse ärakiri. Avalduselt tuleb tasuda riigilõiv summas, mille hageja oleks pidanud tasuma hagi esitamise korral. Üürikomisjoni otsus jõustub, kui otsuse avaldamisest alates 20 päeva jooksul ei ole maakohutusse esitatud hagi samas vaidlusalasjas. Jõustunud otsus avaldatakse üürikomisjoni veebilehel ja täidetakse täitemenetluse sätete alusel.

Tallinna Linnavaaramet

TEATAB
Tallinna Üürikomisjon rahuldab 10.06.2013 otsusega üüriavaldluses nr 11-1/5/13 Tallinna linna (AS ISS Eesti kaudu) nõude KRISTINA MARHIO (sünd.12.04.1987) vastu ja mõistis Kristina Marhio'lt Tallinna linna kasuks välja eluruumi Raadiku 8a/1-50 üüri- ja kõrvalkulude võla 1707,66 eurot ja viivise 588,95 eurot ja alates 01.05.2013kuni võla tasumiseni määras 0,15% põhivõlast päevas.

Kui KRISTINA MARHIO ei nõustu üürikomisjoni otsusega, võib ta sama üüriavaldluses läbi vaatamiseks pöörduda alates käesoleva teate avaldamisest 20 päeva jooksul Harju Maakohutusse. Kohtule võib esitada taotluse, et kohus vaataks komisjonile esitatud avalduse läbi hagimenetluse korras hagina. Sel juhul on hageja komisjoni poole pöördunud isik ja kostja kohtule avalduse esitanud pool ja komisjonile esitatud avaldus loetakse hagiavalduseks. Kohtule esitatavas avalduses tuleb märkida, et üürikomisjon on asja juba lahendanud ja lisada üürikomisjoni otsuse ärakiri. Avalduselt tuleb tasuda riigilõiv summas, mille hageja oleks pidanud tasuma hagi esitamise korral. Üürikomisjoni otsus jõustub, kui otsuse avaldamisest alates 20 päeva jooksul ei ole maakohutusse esitatud hagi samas vaidlusalasjas. Jõustunud otsus avaldatakse üürikomisjoni veebilehel ja täidetakse täitemenetluse sätete alusel.

LIIGESED JA SELG ON KANGED, TEEVAD HAIGET...

... ja see võimendub igal sügisel uuesti!

Juba mitme aasta jooksul on väga paljud Eesti inimesed siis tõhusa abina kasutanud **NANOHPAT™** sini-valgeid kapsleid, seega on just paras aeg hea abimees jälle meelde tuletada.

Neile lugejail, kes veel pole seda kaasaegset nanotehnoloogilist toodet kasutanud, aga otsivad sarnaste probleemide puhuks abi, on siin otsuse tegemisel abiks lühikokkuvõte:

NANOHPAT™ koostises oleva erilisel puhta hüdroksüapatiidi kristallid kasvatatakse nanomeetrilise skaala bioloogiliselt sobivas suurusvahemikku ja erinevalt paljudest ravimitest ei põhjusta ta organismile kahjulikke kõrvalmõjusid.

Oma koostiselt ei kuulu NANOHPAT™ ravimite kategooriasse, sest nanomeetriline hüdroksüapatiit (Ca10(P04)6(OH)2) on meie organismi koostisosana luudes, liigestes, hammastes. Seega, tegemist on väga täpselt valitud loodusliku kehamaterjali analoogiga, mis on ohutu, ei tekita kaltsiumi ladestusi ega allergilisi reaktsioone.

NANOHPAT™ toimib tõhusalt nii noorematele inimestele probleemide algjärgus kui ka juba vanematele, nende pikaajaliste vaevuste korral.

Kogemuslik kasutamine:

Igapäevaelu tugevalt segavate vaevuste oluline vähenemine või täielik kadumine nii liigestes kui selgroos ilma negatiivsete kõrvalmõjudeta ja paranenud liigete liikuvus on just see, mida igaüks sellises situatsioonis sooviks.

Hammaste tundlikkuse vähenemine, kaariesekindlam hambaemail, vererõhu normaliseerumine, paranenud uni, tugevamad küüned ning juuksed on olnud **NANOHPAT™** pikemaajalise tarvitamise positiivne kaasnähtus.

Internetis saab tellimuse teha otse kodulehelt www.nanohap.eu

Telefonitellimused ja rohkem infot: **55670607**

Medicate Est OÜ

Tellitud saadeti tuleb Teile otse kodupostkasti.

NANOHPAT™

OBAMA HOIATAS USA MAKSEVÕIMETUSE EEST

USA president Barack Obama ütles üleile telekanalile CNBC, et Wall Street peaks olema tõeliselt mures selle üle, et vabariiklaste konservatiivne tiib tahab lasta riigil maksevõimetuks muutuda.

USA valitsuse tegevus on osaliselt seiskunud pärast seda, kui kongress ei suutnud eelarves kokkuleppele jõuda, ning raha võib 17. oktoobril hoopis otsa saada, kui võimalimisi ei tõsteta. **Delfi**

OOKEANIDE SEISUND HALVENEV KIIREMINI KUI ARVATUD

Ookeanide seisundi rahvusvahelise programmi (IPSO) raportis hoiatatakse, et ookeanid seisavad silmitsi mitmete ohtudega. Ookeane kütab kuumemaks kliimamuutus, nad muutuvad süsi-

happegaasi sidudes vähem leelisteks ning kannatavad liigklastamise ja saastamise all. Raportis hoiatatakse, et suur probleem on ookeanidesse voolavate väetiste tekitatud surnud tsoonid. **Delfi**

Moldova.

Euroopa rekordiomani elanike lahkumises

Eile sõitis Eesti president Toomas Hendrik Ilves kahepäevasele töövisiidile Moldovasse. Eesti Päevaleht käis kohapeal vaatamas, milline on elu Euroopa vaeseimas riigis.

Telegramm

Külli-Riin Tigasson
kylli.riin.tigasson@epl.ee

Chişinău tänavad – kuhu täna astub Moldova-visitidile saabuvast presidendist Toomas Hendrik Ilvese jalga – mattuvad õhtuti sügavasse pimedusse. Pime-daks läheb õhtul kella seitsme ajal ja peatänavast Ştefan cel Marest hargnevatel tänavatel ei süüdata ühtki lampi.

Pimedusest hüppab välja kodutuid koeri ja kasse, aeg-ajalt valgustab kõnniteed mõni helendav aken või siis võtab tükike pimedust otse teie silme all vastutuleva inimese kuju, et sulada hetk hiljem uuesti mustavasse öösse, kust kumavad ainult valgeks võõbatud puutüved.

Energia kokkuhoid on Moldovale tähtis. Pole ka ime. Venemaalt tuleb Moldovasse gaasitoru, aga Moldova õnnetu-seks jääb tee peale Transnistria – riigihakatis, mida ei tunnusta ükski maailma riik, ise-

gi mitte Venemaa. Transnistria ärastab gaasitorust gaasi, jagab seda oma elanikele ja tööstus-tele, kes maksavad selle eest Transnistria valitsusele, Transnistria ei maksa aga gaasi eest kellelegi kopikatki. Miks nad peaksidki – ametlikult pole neid ju olemas! Arved kirjutatakse Moldova kraesse, sest ametlikult kuulub Transnistria Moldova koosseisu.

Võõrsil töötajate raha

Moldova on kõige vaesem Euroopa riik, jäädes maha isegi Albaaniast. Pealinna Chişinău tänavad on aga palistatud rahvast tulvil tiptasemel kohvikute ja restoranidega, millesarnaseid on Tallinnast raske leida. Moldova köök ja vein on super ning kohalikud on selle üle nii uhked, et hotelli administraator võib teile viis minutit järjest oma lemmiktoitude fotosid näidata, mis sest, et teie taga seisab sabas veel kolm inimest. Aga samal tänaval seisavad või lamavad jalutud ja kätetud inimesed, kes paluvad almust,

demonstreerides näiteks haiget jalga või kõhu peal olevat kasvajaolulist moodustist.

Ühistransport on Chişinăus kiire ja hea, trollibussid on moodsamad kui Tallinnas, aga see, kes istub mõnda väikelinna sõitvasse bussi, võib avastada end sõidukist, mille uksi ei vaevuta kinnigi panema, nii et juba liikuvasse autobussi vup-savad tsirkuseartisti osavusega sisse lopsakad vanadaamid ja dressides mehed.

Aga Moldova ei paista silma üksnes sellega, et on Euroopa kõige vaesem riik. See on ka labor – näide sellest, mis juhtub riigiga, kust lahkub võõrsile suur osa tööealisest elanikkonnast. Moldovas elab ametlikult 3,5 miljonit inimest. Eri andmetel töötab välismaal pool miljonit kuni miljon Moldova kodanikku. Raha, mida välismaal töötavad moldovlased kodustele saadavad, moodustab eri hinnangute järgi 20–40% Moldova sisemajanduse kogutoodangust. „Maa ilma riikidest edestab Moldo-

vat selles ainult Tadžikistan,“ ütleb EL-i Moldova esinduse majandus- ja poliitikaosakonna juht Wicher Slagter.

Suur väljaränne on mõistetav – palgad on väikesed, aga kulud suured. „Ma teenin 2500 leud (leu kurss eurosse on enam-vähem sama, mis oli krooni kurss, üks euro on 17 leud) kuus, aga talvised küttearved on kolmetoalises korteris 2000 leud,“ ütleb raamatukoguhoidja Olga Sivic.

Seni on võõrsil töötavate moldovlaste raha aidanud toita sisetarbimist ja kinnisvarasektorit, aga Moldova mõtte-

sedki ära viiakse, nende raha äralangemine põhjustada uue valusa šoki. Välismaalt saadetavast rahast elatamine on Fala sõnul võtnud poliitikutelt ka motivatsiooni teha majandusreformi ja tõsta tööjõu kvalifikatsiooni.

Mehed itta, naised läände

Moldovlastel on lihtne lahkuda nii Venemaale kui ka Lääne-Euroopasse. 60% võõrsil töötavate moldovlaste rahast tulebki just Venemaalt, 40% Lääne-Euroopast. Venemaale suunduvad eeskätt mehed – tööle sealsesse ehitussektoris. Lääne-Euroopasse lähevad naised – eeskätt Itaaliasse ja Portugali koduabilisteks ja eakate hooldajateks.

„Moldovlastel on lihtne minna Itaaliasse või Portugali, sest siin räägitakse rumeenia keelt ja seetõttu õpitakse uuel kodumaal keel kõigest paari kuuga ära,“ ütleb emigratsiooni uurinud sotsioloog Diana Keianu.

Ule saja tuhande lapse kasvab Moldovas ühe või mõlema vanemata, sest nad töötavad välismaal. See jätab lapse-

le Keianu sõnul sügava jälje. Mahajäetud laste seas esineb enesetappe ja neil on suurem risk sattuda seksuaalse ärakasutamise ohvriks, märgivad kohalikud ajakirjanikud.

Eakate vanavanematega või ükski kasvavad lapsed, kelle puhul keegi ei vaata, kas koolitükid on tehtud või mängitakse pärast tunde ainult arvutis, ei pruugi saada ka head haridust, märgib Alexandru Fala. Sageli esineb ka terviseprobleeme, sest välismaalt saadetud raha eest terviselekku toitu ostma ei kiputa.

Seni aga Moldovast ikka veel minnakse. Külade kaupa – kui mõnes Itaalia, Portugali või Prantsusmaa linnas on juba mõnest Moldova külast inimesed ees, lähevad ka teised sinna järele. Ühest külast on enamik läinud Pariisi, teisest Bolognas, kolmandast Iisraeli.

Ja kui illegaalina uuel kodumaal pangakontot avada ei saa, saadetakse raha kodustele „märšrutkadega“, mis Moldova külakesi-linnu Lääne-Euroopa suurlinnadega ühendavad. Vähemalt seni, kuni moldovlased ise end oma kodumaaga seotuna tunnevad ja sinna raha saadavad. Marsruuttakso liinil Corjeuti-Pariis, miks ka mitte. ●

60% võõrsil töötavate moldovlaste rahast tuleb Venemaalt, 40% läänest.

Ühest külast on enamik läinud Pariisi, teisest Bolognas, kolmandast Iisraeli.

Väljarände uurija: vanemateta kasvamine jätab lastele sügava jälje

Intervjuu

Külli-Riin Tigasson
kylli.riin.tigasson@epl.ee

●● **Diana Keianu, olete Moldova ülikooli sotsioloog, kes on uurinud Moldova väljarännet. Kes on need inimesed, kes Moldovast põhiliselt lahkuvad?**

Enamik, kes lähevad, on nooremad inimesed. Inimesed, kes on selles eluetapis, kus luuakse perekond ja saadakse lapsed. Moldovas on noortel inimestel elu alustamine väga raske, algaja spetsialist teenib 200–300 dollarit kuus, aga suu-

Moldova ülikooli sotsioloog Diana Keianu

rem osa sellest kulub ainuüksi korterile.

Praegu on lahkujate seas ka palju lapsi. Nende vanemad läksid Moldovast välismaale tööle mõne aasta eest, esialgu olid nad seal teatud üleminekuetapis, ei olnud veel otsustanud, kas jääda päriselt või tulla tagasi. Nad ei teinud algul suuri katseid uues elukohariigis integreeruda, olles alguses n-ö *standby-režiimil*, oodates, et ehk läheb Moldova majandusel tulevikus paremini. Nüüd on osa aga otsustanud jääda ja ka lapsed kaasa viia.

●● **Eri hinnangutel moodustab**

raha, mida Moldovast võõrsile tööle läinud inimesed kodustele saadavad, 20–40% Moldova sisemajanduse kogutoodangust. Mis on selle head, mis halvavad küljed?

Hea on see, et see aitab kaasa perede toimetulekule. Halb on aga see, et see raha kulub põhiliselt tarbimisele ja kinnisvarale, see ei lähe Moldova majandusse investeerimiseks (võõrsil töötavate inimeste rahast investeeritakse Moldova ettevõtlusesse ainult 5–7%). Inimeste lahkumine on ka tõsine demograafiline probleem, meie rahvaarv väheneb.

●● **Moldovas on 117 000 last, kelle vanematest üks või mõlemad töötavad välismaal. Kuidas see lapsi mõjutab?**

See toob kaasa väga tõsiseid psühholoogilisi tagajärgi, muudab isiksust. Iga üksikjuhtum on muidugi erinev. Olen kuulnud, kuidas laps, kelle välismaal töötav ema on tulnud Moldovasse tagasi, läheb pärast kooli naabri juurde, kelle juures ta on elanud, sest ta on nii harjunud, ja alles siis, kui ta on naabri uksest sisse astunud, tuleb meelde, et ema on jälle tagasi. Kõige raskem on aga nendel lastel, kes elavad päris

üksi, ka siis, kui tegu on juba suurte, 15- või 16-aastaste poiste või tüdrukutega. Lastel on vaja vanema tuge, inimest, kellele asju arutada, kellele toetuda. Nende laste seas on probleemiks ka enesetapud.

Kui mu mees läks meie viie-aastasele tütrele lasteaeda järele, kuulis ta, kuidas meie laps ütles oma rühmakaaslastele, et sul on nii ilusad kõrvarõngad, ma tahaksin ka endale selliseid! Rühmakaaslane vastas: mina tahaksin endale jällegi sellist isa, kes mulle õhtul järele tuleb. Tema isa töötas välismaal.

Ma kardan, et see uus põlvkond, kes kasvab peale, hakkabki pidama sotsiaalseks normiks, et pere ei pea koos elama, et nii ongi normaalne, et üks elab ühes, teine teises riigis. Ja sotsiaalseks normiks kujuneb ka kodumaalt lahkumine: „Kõik on juba läinud, mida mina siis veel siin teen.“ ●

MOSKVA TEATRITE REMONDI AJAL KADUS MILJONEID

Vene politsei eeluurimise andmetel kõrvaldati Moskva Suure Teatri ja Moskva Väikese Teatri renoveerimise käigus hinnanguliselt üle 100 miljoni rubla (2,3 miljoni euro). 13. juunil teata-

sid võimud, et uuritakse 90 miljoni rubla kõrvaldamist Moskva Suure Teatri renoveerimistööde käigus. Pole teada, kas see on osa viimati avaldatud riisumistest. **Delfi**

NATSITERVITUS SOOME PARLAMENDI RÕDUL

Eduskunna liikme James Hirvisaari (Pölissoomlased) külaline poseeris natsitervitusega fotol, mis on tehtud parlamendi istungitesaali publikurõdul. Hirvisaari tahetakse nüüd Timo Soi-

ni (fotol) juhitavast parteist välja visata. Pölissoomlaste parteisekretär Riikka Slunga-Poutsalo sõnul peitub põhjus peale selle ka Hirvisaari pikaajalises tegevuses. **Delfi**

Väikeses laloveni külas elab vanaema Paša koos kahe lapselapsaga: üheksa-aastase Maria (pildil) ja kuueaastase Viktoriga. Maria ja Viktori ema, 28-aastane Olga elab juba kaks aastat Itaalias. Paša kasvatas suureks kolm tütart: Tanja (47), Maria (41) ja Olga, kes elavad nüüd kõik Itaalias. Väike Maria tahab suurena saada tantsuõpetajaks.

Fotod: Külli-Riin Tigasson

Maria ja Larissa müüvad Chişinău turul brõnsat. Larissa (paremal) räägib, et ta vend teenis kunagi Rakvere lähedal sõjaväes.

Tüüpiline Chişinău tänavapilt – pooleli olevad uusehitised, mis on hüljatud juba enne valmimist.

Finantsanalüütik Alexandru Fala pelgab, et suur šokk võib Moldovas alles ees olla – siis, kui koju enam rahagi ei saadeta.

Tänaval magavad kodutud koerad.

Telefonikabiinid Chişinău turu juures

Jäin üheksa-aastaselt emata

Ana Macari

19-aastane Moldova tudeng

Ma jäin emata kümme aastat tagasi, kui olin üheksa aastat vana. Või õigemini, ma ei jäänud temast päris ilma, ma lihtsalt ei näinud teda enam. Ema läks Itaaliasse tööle ja mina kasvasin koos invaliidist isa ja kahe vanema õega, kellest üks oli siis, kui ema ära läks, 12- ja teine 14-aastane.

Mu ema ja isa armastasid teineteist ja armastavad siiani. Aga neil ei olnud muud valikut. Mu isa on praegu 49 ja ema 46. Nad on juba 27 aastat abielus, aga pole koos elanud praeguseks kümnet aastatki.

Mu isa oli kunagi kolhoosis autojuht, ema töötas supermarketis. Elasime väikeses külas Moldovas. Kolm tuba, vett tõime kaevust, õnneks kaev ei olnud väga kaugel. Pesu pesime õues käsitsi. Talvel pakasega oli õues pesu pesta külm, aga mis teha, lapsed, nagu me siis olime, määrivad ju riideid nii kiiresti!

Kui kolhoosis kinni pandi, kaotas isa töö. Ta hakkas paari kuu kaupa Moskva turul tööl käima, mõni kuu kodus, mõni Moskvast, kuhu viidi puuvilju. Ta tõstis raskeid viinamarjakaste ja lõpuks jäi tal sellest selg nii haigeks, et ta ei saanud enam istuda, ainult lamada ja natuke seista.

Rääkisime paari kuu tagant

Siis sai selgeks: nüüd peab ema välismaale tööle minema. Ema teenis koduküla poes müüjana vähe, umbes 1500 leud kuus (Moldova leu kurss eurosse on enam-vähem sama, kui oli Eesti kroonil – toim). Sellest kolme lapse ja voodihaige mehe ülalpidamiseks ei piisanud.

Ema läks algul Itaaliasse illegaalselt tööle. Meie pere pidi leidma 3000 eurot vahendustasu, laenasime selle sõpradelt-tuttavatelt kokku ja kartsime, et mis siis, kui meie ema petetakse, et ta saadetakse piirilt tagasi või ta ei saagi Itaalias lubatud tööd.

Aga läks õnneks. Ema sai tööd ühe voodihaige naise hooldajana. See naine on 73-aastane, teda tuleb sööta, mähkmeid vahetada, korterit koristada. Vastutasuks prii tuba, söök ja 1000 eurot kuus. Selle naise juures elab ja töötab mu ema siiani. Kui ema ära läks, ei näinud me teda poolteist aastat. Ta oli ju Itaalias illegaal ja ei saanud vahepeal kodus käia. Telefoni meil polnud, kord paari kuu tagant helistas ta meie naabrile, saime siis paari minuti kaupa rääkida.

Hinges oli tühjus. Ema oli meiega kõik õhtud rääkinud, muresid kuulnud, nõu andnud. Nüüd seda enam polnud. Saime suhelda ainult kirja teel. Ema kirjutas meile luuletusi. Kõiki majapidamistöid tegime nüüd meie õdedega: pesime pesu, koristasime, tegime süüa, suvel tegime talveks sisse hoidiseid ja veini.

Päeval, kui isa sai 40, tulid koolist koju ja nägin kaugelt, et meie õuel seisab üks naine ja tõstab asju majja. See oli ema. Ta oli Itaalias paberid korda saanud, sai esimest korda sõita Moldovasse kartmata, et teda Itaaliasse tagasi ei lasta, ja ta oli otsustanud teha isa sünnipäevaks üllatuse: tulla ootamatult kohale! Ma ei tundnud teda kaugelt ära, sest ta oli selle pooleteise aastaga nii palju alla võtnud. Enne Itaaliasse minekut kaalus ema 90, siis 59 kilo. Ta oli kurvastusest söögiisu kaotanud. Ema tõi mulle terve kohvritäie šokolaadi, riideid, mänguasju. Pärast seda, kui ta Itaaliasse tööle läks, tuli meie pere jälle ots otsaga kokku.

Lahus elu ilusaima aja

Nüüd oleme mina ja mu õed täiskasvanud, aga ema elab ikka veel Itaalias. Vanem õde on juba abielus ja tal on laps, mina ja keskmine õde oleme alles üliõpilased. Isa elab nüüd üksi. Samas majas. Ta selg on natuke parem. Aga ta ei saa minna Itaaliasse ema juurde, sest ema peab elama ju koos selle naisega, keda ta hooldab. Isa tahaks, et ema tuleks tagasi, aga siis ei saaks me ju ülikoolis õppida.

See, et mu ema läks Itaaliasse, oli õige otsus, ta tegi seda ju oma pere pärast. Aga mul on kurb mõelda, et mu vanemad pidid oma elu kõige ilusama aja, 30. ja 40. eluaastad eraldi elama.

Mu ema räägib, et paljud Moldova naised leiavad endale Itaalias uued suhted. Ütlevad, et mu mees joob, ma siis olen teiste meestega. Aga minu ema nii ei tee, ütleb, et kui naine meest armastab, oskab ta temaga nii rääkida, et ta ei hakkaks jooma. Jah, see on raske, kui ollakse eraldi, ema ei saa ju isal igal raskel hetkel ümbert kinni võtta, aga ma olen õnnelik, et nad on kõigele vaatamata ikka kokku jäänud. Nüüd käib ema Moldovas sagedamini, iga mõne kuu tagant kaks nädalat.

Mul ei ole sõbrannasid. Mu ainsad sõbrannad on õed ja ema, kellele ma räägin kõigest. Kui ma käin mõne poisiga väljas, ütleb ema ikka, kuidas ei tohi teha.

Ma olen otsustanud, et mina Moldovast ära ei lähe. Ma oleksin saanud minna Rumeeniasse õppima, aga jäin siia. Reisi-da, jah – aga päris ära minna, seda küll mitte.

Kirja pannud Külli-Riin Tigasson

ESTONIAN AIR TÜHISTAS HULGANISTI LENDE

Estonian Air tühistas tehnilistele viperustele viidates kolmapäeval ja neljapäeval kokku 18 üksiklendu. Millal tehnilised probleemid lahenevad, ei osanud Estonian Airi PR-direktor Ilona Eskelinen

esialgu öelda. „Kaks lennukit on plaanivälises hoolduses. Estonian Airi tehnikud teevad kõik endast oleneva, et lennukid võimalikult kiiresti liinile tagasi saata,” selgitas Eskelinen. **Ärileht**

GAZPROMI ÄHVARDAK KOPSAKAS TRAHV

Gazpromi vastu algatati mõni aeg tagasi uurimine monopoli-vastase seaduse rikkumise kohta. Neljapäeval ütles EL-i konkurentsivolinik Joaquín Almunia, et trahvinõue on etteval-

mistamisel ja selle suuruseks saab umbes 11,5 miljardit eurot. Uurimise all oli Gazpromi tegevus Eestis, Lätis, Leedus, Poolas, Tšehhis, Slovakkias, Ungaris ja Bulgaarias. **Ärileht**

Are Altraja: ainult kohalik ettevõtja i

Altraja sõnul kannustas neid majandusbuumi tingimustes tööle oht, et mõni lääne tegija hüppab Eesti turule.

H&M-i turuletulek on Altraja meelest hea, sest kaovad ära luulud stiilis „näed, seal oli nii odav ja siin nii kallis”.

Altraja hinnangul on dramaatiline, et Baltimaadest on lahkunud viie aasta jooksul pea miljon inimest.

Intervjuu

Ann-Marii Nergi
majandusajakirjanik

Ärileht kohtus Sportlandi poeketi ühe asutaja Are Altrajaga Palangas, Leedu iga-aastaselt ärikonverentsil. Tavapäraselt lahutamatust Sportlandi-tandemist puudus seekord firma kaas-asutaja Anti Kalle. Altraja esines Leedu kuurordis ettekandega „Story of a roller-coaster” (Lugu ameerika mägedest). Pealkiri võttis ausalt kokku Sportlandi tõusud ja mõonad, mis

Tähtis on see, et kui tuled poodi, siis saad asjadest indu, et sporti teha.

tipnes viis kuud tagasi Eesti 2013. aasta ühe olulisema äritehinguga. 60% Sportland International Groupist, Baltikumi suurimast sporditarvete brändist müüdi Inglismaa juhtivale spordikaupade firmale Sports Direct.

••Rääkisite konverentsil sellest, et inimestele peab pakkuma poes emotsioone. Kas see tähendab teisisõnu, et kliendid tuleb panna impulsiivseid ja läbimõtlemita oste tegema? Me tahaks, et spordipoodi tulla se ka sporditegemise jaoks inspiratsiooni saama, mitte ainult selleks, et midagi konkreetselt osta. Kaubanduses on selline termin nagu teeninduse efektiivsus (CR) ehk mitu 100 külastajat ostab midagi. Meil oli see näitaja ligi 10%. H&M-is on see ilmselt 20% lähedal, toidupoes umbes 95%.

Seega meil ei olegi sundus osta, vaid tähtis on juba see, kui tuled poodi ja saad asjadest indu, et sporti teha. See kõlab banaalselt, aga meie eesmärk on olnud alati see, et inimesed teeks rohkem sporti. Me ei müü toodet, vaid müüme võimalust, mida selle tootega teha saab,

ja siin on väga palju ära teha just teenindajatel ja nende müüjakoolitustes. Teenindaja töö on väga raske töö, seepärast peame meie oma teenindajatest väga lugu.

••Kuidas te töötajaid motiveerite, et nad ka teenidajatena aktiivsed ja sportlikud püsiksid? Vaevalt, et Sportlandis palgad teiste omadest suuremad on.

Kõrgemad palgad tõesti ilmselt ei ole. Samas on teenindajate valik olnud meie kontseptsiooni üks võtmeteguritest. Sportland on läinud käima lokaalsete poodide ketist, seega kui meil on pood Tartus või Jõhvis või Pärnus, siis selle poe juhataja on kohaliku spordikogukonna n-ö kuningas, kes teab hästi sealset elu ja inimesi. Just

juhatajad leiavadki need inimesed, kes on nii teenidajaks sobilikud kui ka spordiga sina peal. Nii tekkisid ka poekollektiivid ja tublid müüjad. Ühegi rahaga ei tee inimest paremaks teenidajaks, sisu on ju seesama ja tahtmine peab olema. Ma pisteliselt kontrollin ise ka, kas meil on õiged inimesed ja suhtumine ning suhtlen palju kaupluses müüjatega.

••H&M-i Eestisse tuleku teemast ei saa ühegi kaubandusettevõtjaga rääkides mööda. Kuidas kiirmoeb-rändid Sportlandi grupi tegevust mõjutavad?

H&M, kiirmood ja spordikaubandus tegutsevad niikuinii kõrvuti, nüüd on lihtsalt Eestis samamoodi. Täpselt aasta tagasi avas H&M Lätis poed ja meil on juba kogemused olemas, mis juhtub näiteks küllastavusega. Riia kesklinna Galerija Centrs kaubanduskeskuses on meil poed kõrvuti. Seal õnnestus koostöös rendileandjaga teha selline käik, et tõstisime oma Timberlandi kaup-

luse teiselt korruselt hoopis kolmandale, H&M-i meesteosakonna ukse juurde – käive tõusis ligi 30%.

Kindlasti on H&M-i turuletulek hea selles mõttes, et kaovad ära hirmud ja luulud stiilis „näed, seal oli nii odav ja siin nii kallis”. Ühtlasi usun, et tuntud brändidega kaubanduskeskuste inimvool võrreldes tänasega

2004
Algab kiire laienemise järgmine faas, ärimudel eksporditakse lähiturgudele Läti ja Venemaale. Hiljem lisanduvad ka Leedu, Ukraina ja Soome.

2003
Kalle ja Altraja ärid koondatakse aasta lõpus ja vahetult enne Eesti EL-iga liitumist Sportland International Groupi.

2000
Asutatakse ametlikult Sportland Eesti aktsiaselts, misjärel kett laieneb kiiresti üle kogu Eesti.

Anti Kalle

2012
Sportland teenib taas kasumit. Kaupluste arv on vähenenud 80-le ja tegutsetakse kolmes Balti riigis. Ettevõtte annab tööd ligi tuhandele inimesele.

2008
Sportland on oma senise ajaloo tipus, talle kuulub eri riikides ühtekokku 157 kauplust.

1997
Anti Kalle ja Are Altraja alustavad sporditarvete hulgikaubandust ettevõttega Jalajälg, millele peagi lisandub jaeäri.

Are Altraja

Graafika: Maret Müür

SPORTSDIRECT.COM

2010
Sportlandi suuremad võlausaldajad eesotsas Swedbankiga otsustavad pärast poolteist aastat kestnud läbirääkimisi, et siiski jätkavad ettevõtte äritegevuse toetamist.

Mai 2013

Suurbritannia juhtiv spordikaupade müüja, Briti rikkuselt 15. ettevõtja Mike Ashley suuromanduses Sports Direct International ostab 60% Sportland International Groupist.

SPORTLAND

SEB JA DANSKE UURIVAD ÜHINEMISVÕIMALUSI

Wallenbergide äriperekonnale kuuluv SEB tunneb end Rootsi ärilehe Dagens Industri andmeil Põhjala suurima panga Nordeaga võrreldes liiga väikesena. Seetõttu võttis SEB ühen-

dust Danske Bankiga, kellega arutati ajalehe väitel liitumisvõimalusi. Nagu sellistel puhkudel tavapärase, ei kommenteerinud kumbki pool ajalehe avaldatud informatsiooni. **Ärileht**

MAKSUAMET PINNIB ALUSTAVAD FIRMASID

Maksupettuste ärahoidmiseks kontrollib maksu- ja tolliamet varasemast rohkem ettevõtluskogemusega isikuid, kes soovivad uut ettevõtet käibemaksuhustustlaseks registreerida. Ees-

ti maksumaksjate liidu juhi Lasse Lehise arvates on maksuametnikel paraku praktilisest ettevõtlusest vähe teadmisi, mistõttu ettevõtjale esitatakse koormavaid ja rumalaid küsimusi. **Äripäev**

BÖRS MÄÄRAS TRAHVID

Tallinna börs määras Arco Varale, Baltikale ja Nordeconile 2000-eurose trahvi, sest väidetavalt rikkusid ettevõtted teavitamisreegleid. Peale selle tehti Merkole hoiatus. **ERR**

Investeerib Eesti kultuuri

ei suurene, aga käive suureneb, sest inimesed, kes seal keskuses käivad, kulutavad nüüd ka H&M-is raha, mille nad varem viisid sama brändi kauplustesse teistes riikides.

●●**Millised on edasised plaanid? Teil on Antiga palju ettevõtmisi, poekett, korraldate jooksumaratone jne. Kas on mõni uus suund või valdkond?** Loomulikult, me oleme ju ettevõtjad ja koguaeg on uusi suundi näha. Kõikidest ei saa veel rääkida. Nüüd on meie poed ja nende arendusprotsess ning taastamise tempo tänu inglise partnerile Sports Directile oluliselt stabiilsem.

●●**Kas hakkame ikkagi nägema rohkemaid Sports Directi kaubamärke ka Eestis?** Kui kaubamärkide all pidada silmas Dunlopit, Lonsdale'i, Everlasti või Slazengeri, siis kindlasti hakkame neid nägema ka Sportlandis.

●●**Kuidas te inglased üldse leidsite?**

Spordimaailm on suhteliselt väike. Me oleme selles maailmas olnud 17 aastat ja siis

täna oleme, tunneme selget vastutust spordientusiasmi edasiviimise eest. Tunnen, et kui meie siin alla anname, siis kas keegi selle rolli üldse üle võtabki? Usun, et kodumaist spordikultuuri peavad vedama kodumaised ettevõtted. Suur rahvusvaheline rõivakett kui äriettevõtte ei ole üldjuhul kohaliku rõivakultuuri arendamisest väga huvitatud. Minu arvates saab ainult kohalik ettevõtja investeerida kohalikku kultuuri, sest see läheb talle korda. Näiteks välispangad investeerivad siinsesse finantskultuuri arendamisse täpselt nii palju, kui see on äriliselt kasulik, mitte nii palju, kui oleks emotsionaalselt ja materiaalselt võimalik. Meie jaoks on kauplustekett oluline lüli spordikultuuri edasiviimiseks, seal saavad kokku sportlane, toode, üritus ja spordiklubi pakkumine.

Pidevalt tuuakse näiteid, kuidas inimesed loovad äri, müüvad selle maha, saavad rikkaks ja siis hakka-

ligi 15 000 last ja oluline on, et neist vähemalt 35% hakkaks tegelema spordiga rohkem kui ainult koolis kehalise kasvatuses tunnis, et neil oleks koht ja klubi, kus mängida jalgpalli või korvpalli ja kuhu minna tantsutrenni.

●●**Rootslastelt MyFitnessi ja Bauhofi tagasi ostnud Indrek Prants kinnitas hiljuti Ärilehe-**

Baltimaadest on lahkunud viie aastaga miljon inimest ja see on dramaatiline.

le, et kapitalil on kindlasti rahvus ja on oluline, et Eesti ettevõtteid kuuluksid eestlastele. Mida teie arvate?

Ma olen sellega väga nõus, aga see ei tähenda, et me peame oma Eesti väikses kapslis olema. Oluline on see, et näeme maailma suuremana. Indrek mõtles kindlasti seda, et kui need ettevõtted on eestlaste omanduses, siis on nad ka osa Eesti vastavast kultuurist. Ehk Bauhof on Eesti chituskultuuri osa nagu K-Rauta Soome chituskultuuri osa ja MyFitness on Eesti spordikultuuri osa.

Kui meil on võimalus eestlasi nende emakeeles teenindada, soove täita, probleem oskuslikult ja meeldivalt lahendada ja seeläbi ka teeninduskultuuri edasi arendada, siis saab seda minu arvates vaadelda ka rahvuskultuuri arenguna.

●●**Oma esitlusel ütlesite, et raha ei ole teie äris kõige tähtsam. Võib-olla oligi Sportlandi nii sügavasse kriisi kukkumise üks põhjus see, et põhirõhk oli teil pandud oma missioonile, mitte äri ülevõtmisele?** Mõtlesin seda palju laiemas tähenduses. Kindlasti saab

Rohkem kui 50 % kukkumist vähem kui aastaga – tavaliselt seda üle ei elata.

teha järeldusi, et kiiresti arenenud organisatsioon on ka haavatavam. Ma pareeriksin selle küsimuse lühidalt – kõik ettevõtted ju kannatasid kriisis ja käibed vähenesid kõigil. (Sportlandi käive kukkus kriisi algul vähem kui aastaga 68% – toim.)

Kaupmehena peame vastama tarbija soovidele. Tarbija ütles aastatel 2005–2007, et andke kiiremini, rohkem, kirevamaid ja edevamaid tooteid. Hinnale pöörati vähem

tähelepanu. Kui me kaupmeestena oleks vastanud, et ei anna, meie „konservatiivne valik” on siin ja kõik, siis see poleks ju normaalne kauplus ja normaalne suhtumine!

Tagantjärele vaadates me tahtsime palju ja saavutasimegi palju, tegime tööd 24 tundi ööpäevas. Ei võtnud dividendide, investeerisime teenitu tagasi ettevõttesse, võimendasime seda veel pankade pakutud finantseeringuga – ikka selleks, et jõuda rohkemate tarbijateni. See oli kaupmehelik ja sportlaslik soov saavutada maksimumi.

Paralleelselt sellega, et organisatsioon oli noor ja väljakujunemise järgus, üritasime riske vähendada, laiendades end ka Venemaa-le, Ukrainasse ja isegi Soome. Ikka selleks, et riske hajutada, juhuks kui mõnel turul halvasti läheb. Ülemaailmse majanduskriisi epitsenter aga sattus olema just meie turgudel... See kandus kiiresti üle ka tarbija reaktsiooniks ja siis kaupmehel oligi pilt selline, et rohkem kui 50% kukkumist vähem kui aastaga... Tavaliselt seda üle ei elata.

●●**Kas leiad siis, et kriisi ülevõtmise juba üldiselt ongi hea tulemus? Saan aru, et ega te poleks ka midagi teisi teinud?**

Kaupmehena oleks vale süüdistada, et midagi oleks pidanud teisiti tegema. Tagantjärele võib kritiseerida, aga hetkes olles tahad ikka maksimumi võtta. Muigega pooleks võib ainult öelda, et „oleks pidanud võtma dividendide, puhkama ja jala gaasipedaalilt ära võtma”. Need on kõik „oleksid”. Majandusbuumi tingimustes oli iga päev oht, et mõni lääne tegija hüppab meie turule ja pakub tooteid ja teenuseid meist kiiremini. See kannustas meid ka tegutsema.

●●**Olete viiendat põlve kaupmees. Millega eelmised põlvkonnad tegelesid?**

Ema poolt sugulased olid poepidajad Virumaal. Kilti si poodi on pidanud minu vanavanaema ja vanavana-isa, vanaema oli samuti n-ö poes üle kasvanud.

Olude sunnil siirduti hiljem põllumajandusse, minu isa ja ema on EPA haridusega ja ma ise olen samuti EPA (praegu Eesti maaülikool – toim) haridusega insener. Aga nüüd on mul hea meel kaubanduslikku järjepidevust edasi kanda. ●

Edelaraudtee on seisukohal, et nende rongid peaksid reisijaid vedama ka tuleval aastal. Foto: Tanel Meos

Riigi ja Edelaraudtee teravnev tüli võib uuest aastast rongiliikluse seisata

Edelaraudtee väitel võib aasta alguses tekkida olukord, kus riigil pole lepingut ühegi vedajaga.

Kadri Paas
kadri.paas@arileht.ee

Tallinna ringkonnakohus leidis, et majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi (MKM) otsus lõpetada enne tähtaega leping Edelaraudteega oli seaduslik haldusakt. Kohtu hinnangul ei vaidlustanud Edelaraudtee MKM-i otsust õigel ajal.

Majandusministeeriumi nõunik Rasmus Ruuda on veendunud, et uued oranžid diiselrongid said kohtult sellega rohelise tee ning 1. jaanuarist 2014 ei ole Edelaraudteel õigust nõuda temaga sõlmitud lepingu jätkamist. „Edelaraudtee võib oma rongiliikluse seista, Elron (Elektriraudtee – toim) sõidab uute rongidega edasi,” ütles Ruuda.

Seevastu on Marcel Vichmanile kuuluv Edelaraudtee risti vastupidisel arvamusel. Ettevõtet esindava Glikmani advokaadibüroo vandeadvokaadi Triin Biesinger-Jussmanni hinnangul on MKM-i väited eksitavad ning kohtumäärus ei anna uute rongidega sõitmiseks kindlat alust.

Edelaraudtee esindaja hinnangul kehtib siiani riigihangete vaidlustuskomisjoni otsus otselepingu tühistamise kohta. Nimelt leidis komisjon, et riik ei tohi ühe teenuse osutamist ilma riigihanketa anda omandis olevale firmale.

„Määrus ei puutu Elektriraudteega sõlmitud otselepingu tühisuse vaidlusesse ega anna Elektriraudteele alust järgmisest aastast reisijateveo teenust osutada,” rõhutas Biesinger-Jussmann. „Riigil ei ole põhjust määruse pinnalt rõõmustada. Vastupidi, riik võib olla olukorras, kus tal ei ole 2014. aastal kummagi vedajaga lepingut reisijateveoks.” ●

Andrus Ansip kaitses Eesti Energia Utah' uuringuid

Peaminister Andrus Ansip ütles, et Eesti Energia põlevkivitehnoloogia on Shell Oili omast mõistlikum ning selle arendamist tasub jätkata.

Nimelt teatas Shell Oil, et lõpetab USA-s põlevkiviga seotud tegevuse. Shell oli viimane suur kütusefirma, kes oli järjekindlalt investeerinud Utah' põlevkiviuuringutesse. Shelli teatest võis välja lugeda kolm loobumise põhjust: arendus ei tasu ennast ära, Shellil on paremaid alternatiivseid arengusuundi ja tõik, et president Barack Obama administratsioon ei poolda USA-s põlevkivitööstust.

Peaminister Andrus Ansipi selgitusel erines Shell Oili tehnoloogia totaalset sellest, mis on Eesti Energial. Keemiaharidusega Ansip selgitas, et Shell Oil oli välja töötanud tehnoloogia, kus põlevkivi mitte ei kaevandata, vaid selle kihtidesse uuristatakse augud ja kuumutatakse maa sees õli põlevkivikihtidest välja. Alla asetatakse drenid, kuhu õli jookseb. „Kujutan ette, et võrreldes Enefiti tehnoloogiaga, mida Eesti Energia kasutab, võib maa sees kuumutamise tehnoloogia üksjagu kalliks olla,” sõnas Ansip. ● Kadri Paas, Harry Tuul

Välispangad investeerivad meie finantskultuuri nii palju, kui see neile kasulik on.

on võib-olla 300 inimest, kes kõik teavad kõiki. Julgen öelda, et me Antiga kuulume selle 300 inimese hulka, kes on selles maailmas tuntud ja omavahel rohkemal või vähem määral suhtlevad. Kõik hoiavad üksteisel kätt pulsil, see on üks osa meie tööst. Eri-need sidemed olid juba enne koostöö algust olemas.

●●**Kuidas töötajad Sportlandi müügiuudisele reageerisid?**

Töötajate esimene reaktsioon oligi see, et kas me muutume nüüd Sports Directiks. Aga protsesside arenedes selgitasime olukorda ja seda, et Sportlandi kui jaekontseptsioon jätkab arengut oma parimal moel.

Täna võib öelda, et organisatsioon on väga vinges konditsioonis – sportlaste keeles tippvormis!

●●**Kas Sportlandi täielikult mahamüümine on ka peast läbi käinud?**

Ei ole kunagi seda mõtet olnud. Sports Direct hindas kõrgelt meie senist tegevust ja turu tundmist ja seda mitte ainult jaekaubanduse poole pealt. Kõlab küll klišeelikult, aga nendel turgudel, kus me

a

ARVAMUS

TEEME ÄRA

Olen mures, kas eestlastel on valmisolek elukeskkonna hoidmiseks ja parandamiseks ka väljaspool suurt talgupäeva. „Teeme ära” sai alguse soovist motiveerida inimesi märkama ja ise probleemidega tegelema, mitte jääma ootama, kuni keegi mured meie eest lahendaks. „TEEME ÄRA” MAAILMAKORISTUSE KOORDINAATORITE JUHT **KADI KENK** (PÕHJARANNIK)

NAABRI KORTERI KÜTMISEST

Küttekehade soojusväljastuse täiesti maha reguleerinud korterit hakkab kütma kõrgemat (loe: normaalset) toatemperatuuri sooviv naaber. [...] Sellise halvas mõttes ühistegevusega muudetakse paigaldatud ja soojuste säästu võimaldavat süsteemi omavahelise tüli põhjustajaks ja kaotab eesmärgi. **AARE VABAMÄGI** (LÄÄNE ELU)

TOPELTKODAKONDSUSEST

Meie, lätlased, oleme emigrantide rahvus. Iga neljas lätlane elab välismaal. Parlamendi otsus [lubada topeltkodakondsust] oli ammu vajalik. **DIENA**

ERITI VÄHE on naisi just valimisnimekirjade tipus

Kas kandidaadil on sugu?

Mari-Liis Sepper

võrdõigusvolinik

Seni, kuni keskmiselt on naiste ja meeste elukogemused ja ka hoiakud paljudes küsimustes erinevad, ei saa naiste kui sotsiaalse grupi huvidele vastata valitsemiskord, kus naised on otsuste tegijate seas alaesindatud. Mõeldagu kasvõi lastehoiukohtade puudusele paljudes valdades või ühistransporditeenuse vähendamisele maapiirkondades. Kui otsuste tegemise juures oleks rohkem naisi, oleks tõenäoline, et need küsimused saaksid rohkem tähelepanu. Maapiirkonna ühistransport on elutähtis eakamale isiklikku sõidukit mitteomavale naisele, kuid keskealine edukas autoga sõitev mees suhtub sellesse küsimusse teisiti.

Kummist katus

Saabuvatel valimistel on naisi kandideerijate seas 39,9%, mis on alates 1989. aastast suurim hulk. Valimiskomisjoni arvutuste järgi oli naiste edukusnäitaja 2009. aasta valimistel aga ainult 76,5 meeste 114,8 vastu. See tähendab, et mehed osutusid valituks lihtsamini kui naised.

Miks see nii on? Eesti naiste vähest esindatust analüüsinud Mirjam Allik leidis, et suurimaks takistuseks naiste valituks saamisele on nii erakondade juhatusse kui ka nimekirjadesse saamine. Iseäranis määrava tähtsusega on kandidaadi asukoht nimekirjas, sest üldiselt tehakse valik esinumbrite seast.

Võrdõigusvoliniku kantselei analüüsi järgi kõigub naiste osakaal nimekirjade esikümnes 20–80% vahel (10 kandidaadi seas on 8 naist nt Meie Valga valimisliidul), aga keskmiselt on kümne hulgas naisi siiski ainult 34%. Kui vaadata nimekirjade esikolmikuid, siis

seal on naisi enamasti üks või üldse mitte.

2011. aasta andmetel on parlamendiparteides naisi meestega keskmiselt pooleks, seega naiste vähesusega ei saa erakonnad oma nimekirjade koostamist põhjendada. Ka lähenevatel KOV-i valimistel on naisi kõikide kandidaatide seas pea 40%. Siiski on parteid ja valimisliidud nimekirju koostades seadnud sageli eeliseisundisse meeskandidaadi.

Kuhu jäi tõmblukk-süsteem?

Nimekirjadesse suurema soolise tasakaalu toomise vajalikkust on tegelikult mõistetud ka Eestis. 2012. aasta novembris allkirjastasid erakondade esindajad ja Eesti ettevõtlike naiste assotsiatsioon koostöömemorandumi, milles seisab, et „naiste ja meeste võrdsem esindatus nii erakondade üleriiklikes kui ka kohalike volikogude vali-

misnimekirjades tagab võrdsed võimalused kandideerimaks esindusorganitesse”. Ühiselt väljendatakse usku, et kasutades nn tõmbluku süsteemi, kus erakondade nimekirjade tipus on mees- ja naiskandidaadid vaheldumisi, kujuneb heaks poliitiliseks tavaks juba järgmistel valimistel. Memorandumile kirjutasid alla IRL-i, Keskerakonna, Reformierakonna ja SDE esindajad.

Seekordsetel KOV-i valimistel selleni siiski jõutud ei ole. Nn tõmblukk-nimekirju on erakonnad kasutanud ainult üksikutel juhtudel.

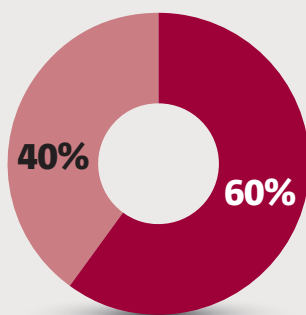
Valimissedelile kandidaadi numbrit märkides teostab igaüks oma kodanikuõigust. Kui parteide või valimisliitude tehtud otsused nimekirju koostades on tihti seadnud eeliseisundisse meeskandidaadi, siis hääletades saab valida võimalikest kandidaatidest soovitud kandidaadi. •

Erakonnad naisi juhtpositsioonil ei näe

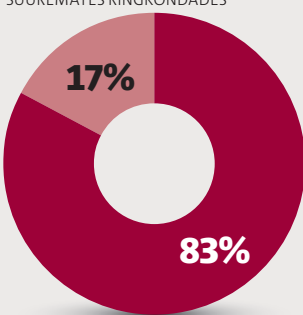
Kui arvuliselt on naiste-meeste osakaal enam-vähem paigas, siis nimekirja etteotsa naised ei pääse.

■ Mehed ■ Naised

Kandidaadid üle Eesti

Naiste ja meeste osakaal esinumbrite seas suuremates ringkondades

Esinumbrite arv Tallinna ringkondades

IRL	1	8
SDE	1	8
Keskerakond	2	7
Reformierakond	2	7
Eesti Konservatiivne Rahvaerakond	1	8
Üle-eestiline Valimisliit	1	8
Rohelised	2	7
Vaba Tallinna Kodanik	3	6

Graafika: Maret Müür

USA föderaalvalitsusel võib kuu lõpuks raha otsa saada

USA võlatõrge tooks seninägematu kaose

Erik Aru

majandusanalüütik

Kuu teisel poolel ähvardab aga maailma majandust USA poolt uus ja märksa suurem kirves, kui on praegune föderaalasutuste käimasolev sulgemine.

17. oktoobri paiku jõuab kätte piir, millest rohkem ei tohi USA föderaalvalitsus laenu võtta, kui kongress seda piiri ei tõsta. Riigikassas olevast 30 miljardist dollarist peaks investeerimispanka RBC Capital Markets hinnangul piisama umbes kuu lõpuni. Seejärel tekiks Ühendriikide valitsusel peale muude makseraskuste probleeme võlgade tasumise ja intresside maksimisega. USA kasvõi lühiajaline maksetõrge vallandaks rahamaailmas kaose, millele lähiajaloost paralleeli ei leia.

Domineeriv dollar

Asja olemuse selgitamiseks tasub heita pealiskaudne pilk rahamaailma masinavärki. USA dollar on maailma juh-

tiv valuuta. Näiteks maailma valuutaturul on 87% tehingute üheks pooleks USA dollar.

Seetõttu on rahamaailmas askeldajatel pidevalt eluliselt vaja sooritada tehinguid USA dollarites. Tavaliselt eeldab see võimalust dollareid kusagilt laenata, sest ega keegi neid mustadeks päevadeks hoia – raha peab ju ikka raha teenima. Suur osa tehinguid eeldab tagatise olemasolu, mille nimiväärtus üldjuhul peaks olema samas valuutas – muidu tekiks täiendav asjatu valuutarisk, kui kurss peaks järsu jõnksu tegema ning tagatise ja tehingu väärtuse tasakaalust välja nihutama.

Dollaritagatise probleem tooks kaasa ülemaailmse maksejõuetuse laine.

Seni on USA valitsuse lubadus maksta mingil hetkel dollareid ja kuni selle hetkeni tasuta dollarites intresse olnud peaaegu sama hea kui pakk dollareid taskus. Ühendriikide veksleid on seetõttu olnud kindlaim ja üldkasutatav tagatis kõikvõimalike tehingute puhul. Problem sellise tagatisega tooks kaasa kõike üle ujutava maksejõuetuse laine.

Kuna USA veksleid on aja jooksul välja antud mitmesuguseid – eri ajal, eri lunastustähtaegade ja erinevate intressimaksetähtsustega –, tekib küsimus, milliseid neist on tabanud maksetõrge ja milliseid mitte. Nendega, mille intressimakse – pikaajaliste võlakirjade puhul kaks korda aastas – tähtaeg pole veel kätte jõudnud, ametlikult veel probleeme pole. Rahaturgude torustikus aga puuduvad ventiilid, mis automaatselt sorteeriks välja maksetõrkega veksleid. Nii võib hullel juhul USA võlakirjade turg juba paljas maksetõrke hirmus sootuks hanguda.

Kui mingi tagatis kaotab väärtuse, nõuab võlausaldaja võlgnikult täiendavat tagatist või võla tasumist. Kui see ei õnnestu, võivad omakorda tekkida probleemid võlausaldaja võlausaldajatel ja seejärel nende võlausaldajatel – kuna USA veksleid kasutavad kõik tähtsamad turuosalised, siis pea kõigil.

Põhiseadusvastane

USA poliitikud näivad olevat täis tahtmist maailma viimase hetkeni põnevil hoida. Tasub märkida juristide arvamust, et kui kongress võlalaage ei kergita, oleks USA presidendit tegevus põhiseadusvastane, kui ta ei kindlustaks riigi võlgade tasumist. Isegi siis, kui see tähendaks uute laenude võtmist. •

HILLAR METSA METSIK MAAILM

k

KULTUUR

UUS HUINZIGA EESTI KEELES

TLÜ kirjastus avaldas Johan Huizinga kogumiku „Kultuuri-ajaloo ülesanne. Valik artikleid, esseid, kõnesid”, raamatu on tõlkinud Mati Sirkel. Kogumik sisaldab Huizinga (1872–1945) olu-

lisimad artiklid ja ettekanded. Huizinga on Hollandi ajaloolane ja kultuurikriitik, kelle tööd ja sõnavõttud on kujundanud tolase Euroopa kriitilist mõtestamist. **EPL**

LOENG KNUT HAMSUNIST KADRIORUS

10. oktoobril algab A. H. Tammsaare muuseumis Kadriorus loengusari „Mõttemaaslaste maailmakirjanduses”, mis tutvustab viit kirjanikku, kelle looming ja isik on Tammsaarele

mõju avaldanud ning kelle teoseid on ta ka tõlkinud. Esimeses loengus tuleb juttu Knut Hamsunist, kõneleb kirjandusloolane Toomas Haug. Loengu algusaeg on 17.15. **EPL**

Mait Malmsten Villuna, kes on üle küla noorhärja, olgugi et veidi halva kuulsusega.

Mait Malmsten: mulle on tähtis rolli tunnetada

Fotod: Amrion

Ilmar Raagi filmis „Kertu” meespeategelast Villut mänginud Mait Malmsten peab oma tööd peagi linale jõudvas teoses õnnelikuks. See on näitleja kolmeteistkümnes ülesastumine pikas mängufilmis.

Intervjuu

Andres Laasik
kultuuri-toimetaja

Malmsten mängib „Kertus” väikese külakoha Don Juani, elu-, viina- ja naistemeest, kelle nimitegelane kiindub. **●●Kuidas toimus rolli saamine? Kas oli casting, proovivõtted, konkurendid?**

Nii palju kui tean, oli enne mulle helistamist ka teisi variante. Kuidas minuni jõuti, tuleb küsida ikka neilt, kes valikuid teevad. Igal juhul olen tõesti õnnelik, et läks nagu läks. Õnneks mingit casting'ut polnud. Meie ahtakeses ruumis, kus inimesed üksteist ikkagi väga hästi teavad, on see omavahel sobitamise jant suits liast.

●●Millal said stsenaariumi? Kas oli piisavalt aega loo ja esitatava tegelase peale mõelda? Looga sain tutvuda täiesti piisavalt, et tekiks mingigi tunnetus. Just tunnetus on mulle väga oluline – midagi, mis on sõnade taga, ridade vahel. Midagi, mis haarab ja kõnetab, ilma et peaks palju selgema. Midagi, mis ajab naerma ja nutma korraga. Ja selles loos oli see interpreteerijat aitav vägi sees.

●●Töötad oma vanaisa teatris ja oled kolmanda põlve näitlejana põline linnainimene. Nüüd aga tuli kehastada külanoorhärjast. Kuidas siseneb linnataustaga näitleja maainimese ellu?

Mart Raukas tõi hiljuti ühes oma kõnes hea näite, kuidas

me teineteist ja iseend identitseerime. Lugu räägib ühest kreeka poisist, kes nägi kümneseena esimest korda merd ja ta vanaema teatas seepeale, et unusta meri, sest see on kõigi hädade põhjus. Mägede inimesed umbusaldavad rannikuinimesi ja vastupidi. Linnainimene maainimest. Ma pole olnud sedavõrd urban, et puuduks igasugune kontakt kartulipõlluga. Võin merd rahuliku südamega vaadata.

●●Mis teemadest räägib sinu mängitud Villu kuju ja terve „Kertu” film?

See on lugu juhusest, äratundmisest, hoolimise võimalikkusest, enesekesksusest, pilastusest ja armastusest.

●●Millist oma kaamera ees tehtud tööd pead enda jaoks kõige olulisemaks? Mida toob sel alal tulevik?

Väga huvitav töö oli „Nuga” Marko Raadiga. Samuti tant-suufilm „Teine” Helena Jonsdottiriga. Kindlasti ka tööd koos Andres Puustusmaaga. Eks neid on veel, aga loodan väga, et palju on ees. **●**

„Kertu”

Operaator: Kristjan-Jaak Nuudi

Kunstnikud: Jaagup Roomet, Kristjan Suits

Kostüümikunstnik: Anu Lensment

Osades: Ursula Ratasepp, Mait

Malmsten, Peeter Tammearu,

Külliki Saldre, Leila Säälilik jt.

Produtsent: Riina Sildos

Esilinastus 10. oktoobril kinos

Coca-Cola Plaza

Ursula Ratasepp Kertuna

Välismaist teekonda alustab Varssavi festivalil

11. oktoobril algava Varssavi rahvusvahelise filmifestivali peamises võistlusprogrammis on üks Eesti teos, mis kannab pealkirja „Mitość jest ślepa”.

Eesti keelde ümberpanduna oleks filmi pealkiri „Armas-tus on pime” ja filmi tegijate järgi otsustades on teos Ilmar Raagi kirjutatud ja lavastatud „Kertu”. Muide, ka ingliskeelsena turustatakse filmi pealkirja „Love Is Blind” all.

Varssavi festival on Ida-Euroopas täiesti respektabel üritus, mida on peetud juba 25 aastat. Rahvusvaheline võistlusprogramm on seal esinduslik, viieteistkümnepäevase filmi seas on töid eri riikidest ja mandritelt.

Lugu näidatakse esmalt saarlastele

Juba „Kertu” võtete ajal ei tehtud saladust sellest, et Saaremaalt pärit Ilmar Raag ammutas oma stsenaariumi jaoks ainet tõestisündinud loost, mis juhtus tema tutvusringkonnas.

Saaremaale filmi üles võtma ei mindud siiski Raagi saarlase kodakondsuse pärast. „Me kaalusime võttekohti üle terve Eesti,” rääkis loo konkreetse se kohta istutamisest filmi produtsent Riina Sildos. „Sõitsime palju ringi, kaalusime kohti Läänemaal. Viimaks otsustasid

meie kunstnikud Jaagup Roomet ja Kristjan Suits Saaremaa kasuks. Üks neist valmistas võteteks ette ühe talukoha ja teine teise.”

Kuna nüüd omandas film saaremaise identiteedi, toimub ka selle esimene linastamine Saaremaal, 8. oktoobril Kuressaare linnateatris. Sildose sõnul tahetakse maaelu-teemalist filmi levitada intensiivselt ka pealinnast väljaspool. Linastused toimuvad kümnekonnas linnas ja filmiga saadetakse kohe teele ka

kinobuss. Kuna „Kertu” alus on elus toimunud lugu, siis filmi tegijatel tuli mõelda ka võimaluse peale, kus prototüübid keelavad teose linastamise, nagu see juhtus Kadri Kõusaare „Magnusega”. „Meil läks see stsenaariumi läinud lugu ikkagi edasi, kirjutamisele tõuke andnud juhtum ei ole meie filmis äratuntav,” ütles Sildos „Kertu” loomise tausta kohta.

Enne Tallinna esilinastust 10. oktoobril Tallinnas näidatakse filmi veel Pärnus Endla teatris **●**

Tallinna Ülikool müüb kirjalikul enampakkumisel korteriomandi (registriosa nr 1051732)

Kastani 24-32, Haapsalu

Eluruumi suurus: kolmetoaline korter 60 korteriga viiekorruselises elamus, suurusega 63,3 m²

Kirjaliku enampakkumise alghind on 25200 eurot.

Pakkumused tuleb esitada Tallinna Ülikooli Haapsalu Kolledž Lihula mnt 12, 90507, Haapsalu. Pakkumuste esitamise tähtaeg on 30. oktoober 2013 kell 10.00.

Enampakkumisel osalemiseks tuleb tasuda tagatisraha summas 1260 eurot, mis peab olema laekunud hiljemalt 29.10.2013 Tallinna Ülikooli arvelduskontole 10002006943007 SEB pangas.

Objekti vaatluseks palume eelnevalt aeg kokku leppida.

Kontakt: Katri Loik, e-post katri.loik@hk.tlu.ee, telefon 4720240 (TLÜ Haapsalu Kolledž)

TALLINNA ÜLIKOOL

		RIIK	AEG	HIND	TRANSPORT, MAJUTUS, LISAINFO	FIRMA
LÕUNA-EUROOPA		Itaalia (9 päeva)	19.-27.10; 19.-27.10* 2014. a.: 15.-23.03; 19.-27.04; 10.-18.05; 7.-15.06; 5.-13.07; 19.-27.07; 2.-10.08; 16.-24.08	oktoober: al. 299 € 2014. a.: märts-aprill: al. 309 €; mai-juuni: al. 299 €; 5.07: al. 319 €; 19.07: al. 309 €; august: al. 299 €	Transport: kõigi mugavustega reisibuss. Majutus: hotell ** (kahene majutus, WC/dušš igas toas), hommikusöögid iga päev. Info: Mitte ühtegi ööbimist bussis! Rooma, Vatikan, Firenze, Pisa, San Marino, Veneetsia – eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 € 19.-27.10.2013. – lisareis koolidele. IGA 12. KOHT TASUTA!	LA STRADA Pronksi 3, 3 korrus tel. 640 39 29 info@lastrada.ee www.lastrada.ee
		Rimini puhkusereis (12 päeva)	2014. a.: 28.05.-8.06; 14.-25.06; 1.-12.07; 18.-29.08; 10.-21.09	2014. a.: 28.05: al. 319 €; 14.06: al. 359 €; 1.07: al. 389 €; 18.08: al. 399 €; 10.09: al. 359 €	Transport: kõigi mugavustega reisibuss. Majutus: hotell ** (kahene majutus, WC/dušš igas toas), hommikusöögid iga päev - hinna sees. (hotell *** + õhtusöögid lisatasu eest) Info: Mitte ühtegi ööbimist bussis! Rooma, Vatikan, Firenze, Pisa, San Marino, Veneetsia - eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €	LA STRADA Pronksi 3, 3 korrus tel. 640 39 29 info@lastrada.ee www.lastrada.ee
		Põhja-Itaalia (9 päeva)	2014. a.: 5.-13.04; 24.05.-1.06; 5.-13.07; 19.-27.07; 23.-31.08	2014. a.: aprill-juuni: al. 319 €; juuli: al. 332 €; august: al. 319 €	Transport: kõigi mugavustega reisibuss. Majutus: hotell ** (kahene majutus, WC/dušš igas toas), hommikusöögid iga päev. Info: Mitte ühtegi ööbimist bussis! Milano, Garda ja Como järved, Bellagio, Sirmione, Verona, Veneetsia, Murano ja Burano saared, Trieste - eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €	LA STRADA Pronksi 3, 3 korrus tel. 640 39 29 info@lastrada.ee www.lastrada.ee
IDA-EUROOPA		Ungari (7 päeva)	20.-26.10 2014. a.: 16.-22.03; 13.-19.04; 8.-14.06; 6.-12.07; 3.-9.08	oktoober: al. 169 € 2014. a.: märts: al. 169 € aprill-august: al. 199 €	Transport: kõigi mugavustega reisibuss. Majutus: hotell ** (kahene majutus; WC, dušš igas toas) h/s. Mitte ühtegi ööbimist bussis! Hotell *** lisatasu eest. Bohemian Travel: kvaliteedistandard Ida-Euroopa reisidele. Mitte ühtegi ööbimist bussis! 3 päeva Ungaris! 2 päeva Budapestis (Buda loss, Vajdahunyadi lossikompleks, Gellerti mägi, Kalameeste bastion jpm), Szechenyi – Euroopa üks suurimaid termaalvee basseineide komplekse, kolm linna Doonau kallastel: Esztergm, Visegrad, Szentendre – eestikeelsed linnaekskursioonid hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €	BOHEMIAN TRAVEL Pronksi 3, 3. korrus tel. 640 39 28 info@bohemiantravel.ee www.bohemiantravel.ee

Lõunamaa reisipaketid, soodsad lennuki-ja laevapiletid, reisikindlustus.

Grupireisid vastavalt tellimusele

Lisainfo: tel 644 4744, 641 8350, 641 8285
Rüütli 14 / Tallinn 10130 info@mainedd.ee
www.mainedd.ee

KAUGREISID:
MIAMI - KARIIBIMERE KRUIIS. MAAILMA SUURIMA KRUIISI LAEVAGA 04-15.12.2013 H: 2999 €
AUSTRALIA - UUS - MEREMAA 16.11-01.12.2013 H: 4589 €
ALASKA - VANCOUVER - KAMLOOPS - COLUMBIA JÄÄLIUSTIK 30.06-13.07.2014 **UUS!!!** H: 3599 €
USA LÄÄNERANNIK: NEW YORK - LAS VEGAS - GRAND CANYON - SAN FRANCISCO - HAWAII - LOS ANGELES 24.05-07.06. / 20.09 -04.10.2014 H: 2999 €
SINGAPUR - SUMATRA SAAR - LANGKAWI - KUALA LUMPUR 23.02.-08.03.2014 H: 2890 €
VIETNAM - CAMBODIA 14-27.11.2013 / 13-26.04.2014 H: 2899 €
HONG KONG - MACAU - TAIWAN - FILIPIINID 10-24.05.2014 H: 2999 €
SUUR INDOHIINA RINGREIS - VIETNAM - LAOS - CAMBODIA 16-29.03.2014 H: 2999 €
WASHINGTON - PHILADELPHIA - NEW YORK 09-17.08. 2014 H: 1999 €
KUUBA - KARIIBIMERE PÄRL - CANCUN - MEXICO CITY 23.11-06.12.2013 / 22.03-05.04.2014 H: 3220 €

ARGENTIINA - BRASILIA 26.10-08.11.2013 / 25.10-09.11.2014 H: 3699 €
EKSOTILINE LÕUNA-AAAFRIKA - VICTORIA KOSK 06 -20.10.2013 / 01-15.03.2014 H: 4299 €
SALAPÄRANE TAI JA KULDSETE TEMPLITE BIRMA 27.10-09.11.2013 / 16.02-01.03.2014 H: 2995. €
KULDSETE TEMPLITE BIRMA 19-29.11.2013 / 01-11.02.2014 H: 2699 €
HAWAII SAARED 17-25.11.2013 / 16-24.03.2014 H: 2999 €
PEKING - PÕHJA - LÕUNA KOREA 06-16.04.2014 H: 2966 €
EKSOTILINE LÕUNA-INDIA JA SRI LANKA 17-28.11.2013 / 09-20.03.2014 H: 1999 €
SINGAPUR - UUS MEREMAA - FIJI SAARED 25.01-08.02.2014 **UUS!!!** H: 4399 €
VALGEMERE KARMID SOLOVETSI SAARED JA AJA-LOOLINE KLOOSTER 20-25.08.2014 **UUS!!!** H: 999 €
IISRAEL - JORDAANIA 11-19.10.2014 H: 1250 €

LÄHIREISID:
SOOME JÄRVEDE VÕLU JA IMATRA KOSE VETEMÄNG 11-13.07 / 08-10.08.2014 H: 219 €
SOOME IMEPÄRANE KUNSTI PÄRL - HIIDENLINNA - JA FISKARSVILLA 14-15.06.2014 **UUS!!!** H: 168 €
HISPAANIA - (ANDORRA) - PORTUGAL - GIBALTAR 28.09-09.10.2014 H: 950 €
INGLISMAA - SOTIMAA 26.06-07.07.2014 al. H. 989 €
GOTLAND - ROOSIDE SAAR 03-08.08.2014 al. H: 569 €
RINGREIS - PORTUGALI PÄRLID 18-24.05.2014 al. H. 894 €
SITSILIA - SARDIINIA - KORSIKA 10-21.05 / 08-19.10.2014 **UUS!!!** al. H: 1250 €
VELIKIJE LUKI 27-29.06. / 25-27.07 / 22-24.08.2014 H: 240 €
KALININGRAD - NIIDA 11-13.07 / 08-10.08.2014 **UUS!!!** H: 248 €
VÕLUV KRIMM - EESTI KÜLA JA KÜTKESTAV JALTA 07-12.09.2014 **UUS!!!** H: 699 €
EESTI REISID
ROMANTILINE VORMSI **UUS!!!** 25.05.2014 / 29.06 / 27.07.2014 H: 39 €

RÄPINA MÕISA AIAD - PABERIVABRIK - PIUSA KOOPAD-SETO KUNINGRIIK 14-15.06 / 13-14.07.2014 H: 89 €
HIUMAA KOHVIKUTE PÄEVAD 02-03.08.2014 H: 92 €
MUHUMAA - SAAREMAA JA VILSANDI **UUS!!!** 8-9.06 / 13 -14.07.2014 H: 99 €
LÕOGASTAV PÄEV KIHNU SAAREL 14.06 / 12.07.2014 H: 72 €
JÕULUMEELEOLUS PÕHJA-EESTI MÕISAD: KOLGA - VIHULA - KILSI 15.12.2013 **UUS!!!** H: 32 €
LINNAPUHKUS
LONDON - WINDSORI LOSS 16-20.10 / 18-22.12.2013 / 19-23.03 / 14-18.05 25-29.06 / 16-20.07 / 20-24.08.2014 H: 550 €
MAAILMALINN PARIIS 23-26.10.2013 / 10-13.04 28-31.05 / 10-13.07.2014 al. H: 650 €
ANTIIGNE ROOMA 23-27.10 / 11-15.12.2013 al. H: 650 €
RODOTENDRONITE ÕITES HANSALINN BREMEN 17-20.05 / 31.05-03.06.2014 H:375 €
VIIN - SUURSUGUNE UNELMATELINN 05-08.12.2013 al. H: 650 €

Viru Reisid

Tallinn
Narva mnt.7-347, III sissepääs, III korrus
Tel. 610 9321, 610 9322
e-post: tallinn@virureisid.ee

Jõhvi
Keskväljak 9
Tel. 337 0594, 337 1216
e-post: viru.reisid@neti.ee

Tartu
Tartu Reisibüroo OÜ
Aleksandri 8
Tel. 734 4190

Pärnu
Pärnu Reisibüroo
Rüütli 32
Tel. 444 5105

Väljasõitudega:
Jõhvist, Tallinnast, Tartust, Pärnust

NB! Kindlasti helista ja küsi infot ja vaata meie kodulehekülge: www.virureisid.ee

Püsiklientidele ja gruppidele soodushinnad.

NB! Bussikohtade broneerimine seniks, kuni kohti jätkub!

JÕULU-JA AASTAVAHETUSE REISID

Eelregistreerimissoodustus 10% kuni 1.november 2013

JÕULUD LAPIMAAL 20.-23.12.; 27.-30.12. **H: 109-239 €**
AASTAVAHETUS LONDONIS laev-buss 27.12.2013-04.01.2014 **H:299 €**
AASTAVAHETUS PARIISIS laev-buss 27.12.2013-04.01.2014 **H: 279 €**
AASTAVAHETUS BERLIINIS JA TROOPILINE PARADIIS 29.12.2013-03.01.2014 **H: 189 €**
AASTAVAHETUS PRAHAS ja KARLOVY VARY 29.12.2013-03.01.2014. **H: 179 €**
AASTAVAHETUS BUDAPESTIS 29.12.2013-03.01.2014. **H: 179 €**

REISIKALENDER 2013

HISPAANIA PUHKUS (12 p) 20.-31.10. **H: 349 €**

REISIKALENDER 2014

Eelregistreerimissoodustus 10% kuni 1.jaanuar 2014

KASTANIÕITES PARIIS JA TULPIDES HOLLAND laev-buss (10p) 27.04.-06.05. **H: 319 €**
KASTANIÕITES PARIIS JA TULPIDES HOLLAND laev-buss-laev (10p) 28.04.-07.05. **H: 359 €**
HOLLANDI LILLEGESITVAL laev-buss (7p) 30.04.-06.05. **H: 259 €**
UNELMATE PARIIS (9p) 14.-22.03.; 15.-23.03.; 07.08.-15.08.; 18.-26.10. **H: 265 €**
KLASSIKALINE ITAALIA RINGREIS (11 p) 12.-22.04.; 08.07.-18.07.; 20.-30.08. **H :359 €**
ITAALIA RINGREIS (9p) 14.-22.03.; 14.-22.04. (Suur Reede Roomas); 10.-18.07.; 22.-30.08.; 18.-26.10. **H: 279-299 €**
ITAALIA PUHKUS (12p) 20.-31.05.; 03.-14.09. **H:359 €**
BERLIIN JA TROOPILINE PARADIIS 15.-20.03.;16.-21.03.; 03.-08.06.; 14.-19.06. **H: 189 €**
REIS SAKSAMAA SÜDAMESSE (8p) 25.06.-02.07. **H: 244 €**
SAKSA HANSATEE-BERLIIN-TAANI (9p) 10.-18.07. **H: 299 €**
FANTASTILISED AUSTRIA VÄIKELINNAD (9p) 11.-19.07. **H:339 €**

LONDON-PARIIS (11p) 09.-19.07. **H: 339 €**
ŠOTIMAA-INGLISMAA-LONDON (13p) 22.07.-03.08. **H: 399 €**
PRANTSUSE RIVIERA RINGREIS (11p) 20.-30.08. **H: 389 €**
PARIIS - LOIRE'i ORU LOSSID - BRETOONIMAA ja NORMANDIA (11p) 06.-16.08 **H: 339 €**
KREEKA RINGREIS KOOS PUHKUSEGA (13p) 16.-28.05.; 24.06.-06.07.; 20.07.-01.08. **H: 379-409 €**
HISPAANIA PUHKUS (12p) 26.04.-07.05.; 24.07.-04.08. **H: 369-419 €**
HISPAANIA PUHKUS (14p) 19.09.-02.10. **H: 449 €**
VÄIKE HISPAANIA RINGREIS (13p) 21.07.-02.08. **H: 379 €**
SUUR HISPAANIA RINGREIS (15 p) 23.07.-06.08. **H: 447 €**
FANTASTILINE PÕHJA-NORRA (NORDKAP), IMELISED LOFOODID JA LAPIMAA (8p) 25.06.-02.07.; 05.-12.08. **H: 299-319 €**
UNELMATE KESK-NORRA (7p) 04.-10.06.; 20.-26.08. **H: 279 €**
BUDAPEST-BALATONI JÄRV-KRAKOW-WIELICZKA SOOLAKAEVANDUS (6p) 16.-21.03.; 02.-07.06.; 09.-14.08.; 19.-24.10. **H: 189 €**
CZESTOCHOWA-PRAHA-VARSSAVI-KARLOVY VARY-KARLŠTEJN (6p) 16.-21.03.; 03.-08.06.; 09.-14.08.; 19.-24.10. **H: 179 €**
NOSTALGILINE VALGEVENE (7p) 11.-17.07. **H: 219 €**
LÄTI-LEEDU RINGREIS (6p) 04.-09.07. **H: 199 €**
ST.PETERBURG (3p) 23.-25.05.; 30.05.-01.06.; 19.-21.06.; 08.-10.07.; 25.-27.07. **H: 119 € + viisa 60 €**
SLOVEENIA-HORVAATIA-BOSNIA JA HERTSEGOVIINA RINGREIS KOOS PUHKUSEGA (13p) 19.-31.05.; 25.06.-07.07.; 23.07.-04.08.; 18.-30.08.; 04.-16.09. **H: 349-369 €**
HORVAATIA-SLOVEENIA (10p) 18.-27.04.; 19.-28.05.; 25.06.-04.07.; 22.-31.07.; 18.-27.08.; 04.-13.09.19.-28.09. **H: 249-275 €**
HORVAATIA-SLOVEENIA-BOSNIA JA HERTSEGOVIINA-MONTENEGRO-ALBAANIA (14p) 02.-15.09. **H: 389 €**
RUMEENIA-BULGAARIA RINGREIS KOOS PUHKUSEGA MUSTA MERE ÄÄRES (13p) 02.-14.09. **H: 379 €**
HISPAANIA-PORTUGAL-MAROKO (21p) 17.09.-07.10. **H: 769 €**
MALTA-SITSILIA RINGREIS KOOS PUHKUSEGA (16p) 19.09.-04.10. **H: 699 €**
SUUR TÜRGI RINGREIS JA KÜPROS (23p) 20.09.-12.10. **H: 849 €**
VENEKEELEDSED GRUPID!
SLOVEENIA-HORVAATIA-BOSNIA JA HERTSEGOVIINA RINGREIS KOOS PUHKUSEGA (13p) 19.-31.05.; 08.-20.07.; 12.-24.08. **H: 369 €**

Selle nädala Maalehes:

Rein Rannap 60!

» „Mul on küll vastuoluline iseloom, kuid mitte vastuolusid inimestega.”

LOE VEEL:

» Eesti mees õpib alles **SÕJAVÄES KORRALIKULT SÖÖMA.**

» Miks ei saja enam rahet, vaid **TERALIST LUND?**

S SPORT

SILLAMÄE KALEVIT TRAHVITI 500 EUROGA

Eesti jalgpalli liidu distsiplinaarkomisjon määras Sillamäe Kalevile seoses Sergei Ratnikovi ja Martin Vungi käitumisega Nõmme Kaljuga peetud mängu 500 euro suuruse rahatrahvi. Komis-

joni tähelepanu pälvisid muu hulgas Vungi pärast mängu kohutunike aadressil kasutatud solvavad väljendid. Pildil Vunk (valges) koos kõnealuse mängu kohtuniku Kristo Tohveriga. **Delfi**

RAADIK OOTAB

Korvpallikoondise keskmängija Rain Raadik hoiab end vormis KK Pärnu treeningutel, ent soovib siirduda välismaale. „Laul olid mõned pakkumised, aga agent soovitas oodata,” ütles ta. **Delfi**

UURIMINE LÕPPES

Mullusel Saaremaa rallil juhtunud õnnetuse, kus sai raskelt viga üks ja kergemalt seitse inimest, uurimine lõppes, kuna ei tuvastatud, et vigastused põhjustati kellegi süü tõttu. **Delfi**

Segadused hokiliidus: kes saab juhiks ja kuidas laheneb nn Sooniku võlatüli?

Eesti hokielu on kui seisev vesi: ala räsivad võimuvaakum ning suured segadused.

Andres Vaher
andres.vaher@epl.ee

Teadupärast teatasid nii hokiliidu president Jaan Mölder kui ka juhatus hiljuti täies koosseisus tagasiastumisest. Üleeile saatis Mölder laiali kutsed 15. oktoobril toimuvaks üldkoguks, mis peab langetama otsuse võimuvaakumi lahendamiseks.

„Mina parema meelega ei jätkaks. Seega ei tee ma ka mingit lobitööd. Kui leidub hea kandidaat, olen kahe käega poolt. Olen ka ise otsimisega tegelenud, aga minu kui apoliitilise isiku jõud ja võimalused on tagasihoidlikud,” ütleb 2011. aasta suvest hokiliitu juhtiv Mölder.

Ühtlasi tõdeb ta: „Aga ma ei soovi ka ala arengule halba. Kui uut sobivat inimest ei leidu ja kui üldkogu minu jätkamist soovib, kaalun seda tõsiselt.” Willbach presidendiks? „Ei.”

Nukker olukord

Mitme allika sõnul on olukord nukker. Väidetavalt on eri leedrid pöördunud mitme kandidaadi poole, kuid ala trööstitu seis ei kutsu kedagi ohje haarama.

Kuuldavasti otsib Mölder „lepitust” eelkäija Priit Willbachiga, kes hiljuti kaotas töö Tallinna tehnikakõrgkoolis. „Jah, oleme Jaaniga erinevaid hokiteemasid arutanud, aga mu presidendiks naasmist küll mitte. Olen piisavalt kaua ala juures, mul puudub taoiline ambitsioon. Pigem tegime uutele tulijatele platsi puhaks,” sõnab taandunud juhatuse liige Willbach.

Jäähoki lähiaja väljavaadete kohta kostab ta: „Koondistega saame hakkama, ala ei kao Eestist kuhugi ja meelt ei tohi heita, aga tulevik paistab kurb.”

„Kultuuriministeeriumi soov ravida nohu giljotiiniga lõi meil ikka tõsiselt jalad alt. Jäägu see Rein Langi südame-tunnistusele, aga on fakt, et sellest lõõgist alles hakkame toibuma,” meenutab Mölder majandusaasta aruande esitamata jätmise tõttu kümnetest tuhandetest eurodest riiklikust toetusest ilmajäämist. „Eksperthinnangu andnud Paul Varuli advokaadibüroo soo-

„Kuldne trio” üheskoos: vasakult Riho Soonik, Jaan Mölder ja Priit Willbach

vitaskas meil pöörduda kohtusse, aga juhatuses leidsime, et pole mõtet külvata tuult ja lõigata tormi.”

Ministeeriumi asekancleri Tõnu Seili sõnul on Möldri-

Kultuuriministeeriumi soov ravida nohu giljotiiniga lõi meil ikka tõsiselt jalad alt.

ga tehtud palju kohtumisi ja ta avaldas usku, et hokiliit on vigadest õppinud. „Tingimusi toetuse saamiseks on mõnikümme, aga praegu pole mul küll mingit alust arvata, et neil takistus võiks tekkida.”

Potentsiaalne kohtulugu idaneb hoopis hokiliidu enda sees.

Aasta alguses jõudis avalikkuse ette, et liidu endine peasekretär Riho Soonik on EJHL-ile võlgu 14 000 eurot.

Mölder ütleb nüüd, kaheksa kuud hiljem: „Riho Soonik on tänase seisuga liidule võlgu 10 970 eurot ja 46 senti.” Olukorra lahenduse kohta lausub ta: „Selge, et ühe nipsuga sellist summat tagasi ei maksa. Aga sama selge, et aasta peaks olema piisav aeg. Peaks olema inimese enda huvi, et ta saaks rahuli-

kult magada. Oleme talle meili, SMS-ide ja viimati ka eelmisel nädalal toimunud kohtumisel kohustust meelde tuletanud.”

Tegelevad advokaadid

Kaua on Mölder & Co valmis veel ootama? „Kirurg loodab alati, et patsient saab terveks. Eelkõige loodaks valmidust kokkulepeteks – ehkki ma täpselt ei tea, millisteks. Aga muidu peavad advokaadid teemaga edasi tegelema,” selgitas Mölder.

Sooniku nägemus nimetatud võlast on aga sootuks teine: „Täitsa vale jutt, mitte sentigi ei ole võlgu. Kõigile tehtud kulutustele on kate olemas

Fotod: Siim Lõvi, Ilmar Saabas

Võlad olümpiakomiteele, jäähallile, kergejõustikuliidule

Kui hokiliit nõuab Riho Soonikult võla tasumist, siis mitu organisatsiooni ootavad laekumata makseid omakorda hokiliidult.

Lähiajal kolib hokiliit kokkuvõtteprogrammi raames välja ja paljude spordialaühenduste kodunt Pirita teelt (fotol). Loodetavasti võlgadeta. „Nad on puuduvat summat pidevalt niioelda tilgutanud ja oleme kokku leppinud, et väljakolmise ajaks ehk oktoobri keskpaigaks oleme kenasti nullis,” sõnas Eesti olümpiakomitee peasekretär Siim Sukles. „Me räägime sadadest eurodest, mis pole üldse suur summa, aga asi on pigem põhimõttes. Raha- ja armuasjad olgu selged ja korras!”

Alates 2008. aasta suvest kuni tänavuse kevadeni kuulus hoki-

liidu kontor aga kergejõustikuliidu bilanssi. Makseraskusi oli sellelgi ajal.

„Jah, viivitusi tuli ette ja oleme neid asju pidanud aeg-ajalt arutama. Aga suurusjärgud pole sellised, mis sunniks meid hädakisa tõstma. Väiksem summa on tänini üleval. Ent kui see saab eelarveaasta jooksul klaaritud, ei tee ma ka sellest numbrit,” märkis kergejõustikuliidu president Erich Teigamägi.

Ka Jeti jäähalli juht Fred Randver kinnitas, et hokiliit on tänavusest veebruarist koondise ettevalmistuseks renditud jääaja eest senini 1200 eurot võlgu. „Korduvatele meeldetuletustele on vastatud vaid lubadustega,” nentis Fred Randver kahjutundega.

ja Mölder teab seda. Küsimus on lihtsalt selles, et tõlgendame asju erinevalt. Kui vaja, olen täiesti valmis end kohustus kaitsma.”

Sooniku peasekretäripäevil liitu juhtinud Willbach (toonane Vilba) kommenteerib teemat nii: „Tegemist on puhtalt raamatupidamisliku arvestusega ja ma ei pööraks sellele liiga suurt tähelepanu. See ei ole meie ainuke ja kaugeltki mitte suurim murelaps. Pealegi on ta ka midagi maksnud, ehkki visalt. Küll ta sellega lõpuks hakkama saab.”

Nii või naa, igatahes on Eesti meistrivõistluste algus nii meeste kui ka noorteliigas edasi lükatud. Hokiliit vaev-

leb majanduslikes raskustes, mis on viinud ulatusliku koondamislaineni ning sunnib neid Pirita tee alaliitude majast peagi välja kolima.

Oponendid heidavad Möldrile ette: see, et ta kiitles eelmisel üldkogul peasekretärist loobumise otsusega, on naeruväärne.

„Kokkuvõtte pole eesmärk omaette, aga kui saab odavamalt, siis pooldan seda küll. Mis siin seda jooksvat tööd ikka nii palju on? Pigem usun ala entusiastide panusesse. Peasekretäri kuludelt oleme hoidnud kokku 20 000–25 000 eurot ja ma küll ei arva, et tegevus on kannatanud,” vastas Mölder. ●

Jelena Glebova: olukord on tipp-toppp

Jelena Glebovat ootab ees neli suurt tiitlivõistlust ning ehk ka koht pealinna linnavolikogus.

Aet Süvari
aet@epl.ee

Täna varahommikul istus Eesti naiste esi-iluuisutaja Jelena Glebova juba lennukisse, et lennata tagasi USA-sse, kus ta viimased kaks hooaega on treeninud. Ees ootab pingeline ettevalmistusperiood uueks hooajaks, mille jooksul kavatseb ta kaasa teha koguni neljal suurel võistlusel. Detsembrikuus toimub Itaalias universiaad, seejärel on jaanuaris Budapestis Euroopa meistri-võistlused. Veebruari keskel seisab ees Glebova hooaja suurim tuleproov, milleks on muidugi Sotši olümpiamängud ja pärast mängu toimuvad märtsi lõpus

kus juba märtsikuisest MM-ist saadik, siis tema OM-ile pääsemine sellest ka kuidagi ei sõltunud. Pealegi oli Glebova juba enne Oberstdorfi teinud kaasa ühel võistlusel USA-s, kus tegi enda sõnul jälle väga hea esituse, esitades lühikava puhtalt ja vabakava ainult ühe veaga.

„Tippvormis ma loomulikult veel ei ole, aga siiski on olukord tipp-toppp,” hindas ta. „Väga veel ei kiirusta ka enese vormi ajamisega. Eelmisel hooajal tegime ettevalmistusel mõned vead, ei tahaks neid tänavu korrata. Võtame samm-sammult, et olla olümpiamängudeks just kõige paremas vormis,” rääkis Glebova, kes tahab enda sõnutsi hea esituse teha ka juba detsembris toimival universiaadil.

Lõpumõtteid pole

Kuna esimese rahvusvahelise võistluse teeb ta juba novembrikuus Itaalias ja hooaeg lõppeb alles märtsi lõpus MM-iga, on vaja vormikõverat mitu kuud tipus hoida. Kuidas see õnnestub? „Katsun pärast

OM-i energiat koguda. Olümpia on sel hooajal ikkagi põhiline võistlus, eks pärast seda saan võtta väikese puhkuse, ehk neli-viis päeva,” arvas ta.

Kevadises intervjuus nentis Glebova Eesti Päevalehele, et pärast olümpiahooaega pole välistatud ka uiskude varna riputamine. Praegu ta siiski

Veebruari keskel seisab ees Glebova hooaja suurim tuleproov: Sotši olümpia.

Jaapanis veel ka maailmameistrivõistlused.

Üks suur võistlus on Gleboval juba ka seljataga: möödunud nädalavahetusel Oberstdorfs toimunud olümpiamängude kvalifikatsioon. See hooaja avavõistlus ei läinud Gleboval kõige paremini, kuid kuna olümpiapääse on tal tas-

lõpetamismõtteid veel ei mõluta. „Ma ei taha neid otsuseid praegu veel teha, enne olümpiamänge ma selle peale mõtlema ei hakka. Praegu on kõik hästi läinud ja ma olen oma eluga rahul – kuni selline olukord kestab, ei kavatse ma lõpetamise peale mõelda,” rääkis ta.

Teisalt võib elu ise tuua sellised muutused, et Gleboval tekib peale uisutamise veel ka teisi ülesandeid. Oktoobrikuistel kohalike omavalitsuste valimistel kandideerib ta Keskerakonna nimekirjas Lasnamäel erakonna neljanda numbrina. Kui ta peaks valituks saama, siis kas ta näeb end tõesti volikogus istumas? „Kõigepealt pean vaatama, kas mind üldse valitakse. Aga ega ma naljapärast poliitikasse ei

läinud, tahan seda ikka tõsiselt võtta. Nii et kui mind valitakse, siis kaalun seda pärast olümpiahooaja lõppu tõsiselt.”

Peale Glebova on olümpiamängudele pileti saanud ka meeste üksiksõitja Viktor Romanenkov, samuti lunastasiid äsja Oberstdorfs paarissõidus Eestile koha Natalja Zabjako ja Aleksandr Zabojev. Zabojev on Vene kodanik, seega ta praeguses seisus Eestit OM-il esindada ei saaks, küll on aga noormees avaldanud soovi võtta Eesti kodakondsus ja loobuda Vene passist. Uisuliidu peasekretäri Gunnar Kuura sõnul otsustas uisuliidu juhatus üle-eile Zabojevi avaldust toetada. „Kui ka olümpiakomitee meid toetab, siis annab ehk Eesti valitsus selleks nõusoleku.”

Gerli Liinamäe toetajad: kuhu jääb sportlik printsiip?

Kuigi avalikult on kuulutatud, et Sotši OM-ile läheb naiste üksiksõitjana just Jelena Glebova, kes lunastas olümpiakoha märtsikuistel maailmameistrivõistlustel, on asjad taustal pisut keerulisemad. Olümpiakoht antakse nimelt riigile, mitte sportlasele isiklikult.

Seega peaks vähemalt teoreetiliselt olema ka teistel Eesti iluuisutajatel võimalus sellele kohale kandideerida. Tänavu talvel võitis aga uisuliit vastu otsuse, et olümpiale sõidab ikkagi just see sportlane, kes koha riigile lunastas. Seega ei pea Jelena Glebova talvistel Eesti meistrivõistlustel kaasa võistleva ning koduse võistluse tulemusi hakatakse alles

siis tiitlivõistluste koha määramisel arvestama, kui Glebova näiteks vigastuse tõttu Sotši sõita ei saa.

See on tekitanud aga palju paksu verd Eesti teise numbri noorukese iluuisutaja Gerli Liinamäe toetajate seas. Uisuklubi Gliss juhatus liige Andres Siplane küsib otse: „Mis mõtet sellel hooajal siis meie jaoks üldse on? Eesti meistrivõistlustest ei sõltu mitte midagi, tekib küsimus, et milleks siis üldse pingutada ja tööd teha?”

Ka Liinamäe treener Tiit Valgemäe pole olukorraga rahul: „Olen väsinud sellest, et uisuliidus tehakse seadusi nii, nagu parasjagu kellelegi mugav on. Kui öeldakse kohe otse ära, et Glebova sõidab kõigile turniiridele, siis kuhu jääb sportlik printsiip?”

Eile tutvustati Tondiraba jäähallis Eesti uisuliidu ettevalmistusi ja valmisolekut algavaks hooajaks. Oma taset näitas ka Jelena Glebova.

Foto: Eero Vabamägi

Guardiola ja Bayern löid kriitikute suud lukku

Pep Guardiola ja Müncheni Bayern tõestasid kolmapäeva õhtul veenvalt kõigile kriitikutele, et meeskonda hooaja alguses maha kanda oli vägagi ennatlik. Bayern alistas Meistrite liigas võõrsil justkui mängeldes 1 : 3 Manchester City, kuid mitte üksnes mänguskoor polnud põhjus, mis kriitikud vaikima paneks – ka mängupilt andis selleks rohkem kui ühe põhjuse.

Domineeriv söödumäng

Bayern mängis samas stiilis nagu Barca oma parimatel päevadel Guardiola taktikepi all – domineerivat söödu-

mängu, mille iga rünnaku ajal pidid vastase fännid kahe käega peast kinni hoidma.

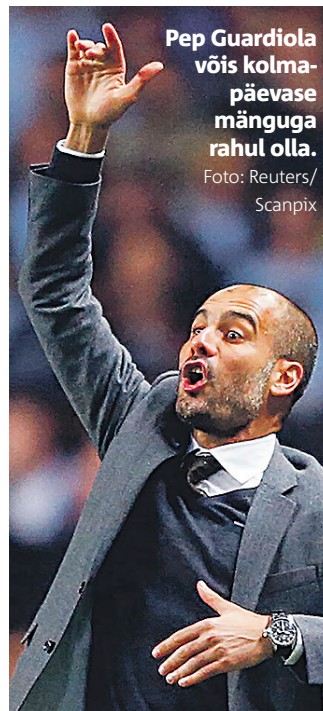
Juba kirjutavad vutiajalehed, kes veel mõni nädal tagasi Bayernit kehva hooaja alguse pärast nahutasid ja noomisid, et Guardiotal on õnnestunud võimatu missioon: muuta paremaks miski, mis on niigi täiuslik.

Särasid ka kõik kolm Bayerni suurimat staari: Franck Ribery, Thomas Müller ja Arjen Robben said kõik jala valgeks. Robben tunnistas pärast mängu, et ei oodanud uue peatreener Manuel Pellegrini käe all mänginud Citylt nii kerget vas-

tasseisu: „Ootasime neist rohkemat. Me ei andnud neile üldse ruumi, surusime neid pidevalt nende värava alla kokku. Esimesel 70. minutil mängisime vaimustavat jalgpalli,” kiitis Robben ennast ja oma tiimi.

Nii nagu hollandlane on tuntud oma natuke kõrgi suhtumise poolest, teatakse Guardiolat tema vaikse ja meeldiva suhtlusstiili järgi. Pärast mängu avaldas ta tunnustust ka Cityle ja nentis, et tema arvates pääseb Manchesteri klubi samuti alagrupist edasi. „Meeldiv oli tulla sellele maale, kus jalgpalli nii väga armastatakse.”

• Aet Süvari

Pep Guardiola võis kolmapäevase mänguga rahul olla.
Foto: Reuters/Scanpix

70. eluaastal suri legendaarne korvpallur Sergei Belov

70. eluaastal lahkus meie seast kuulus Nõukogude Liidu korvpallur Sergei Belov. Armastatud mängumees, keda paljud peavad Venemaa kõigi aegade parimaks korvpalluriks, tüüris Nõukogude Liidu meeskonnas 1972. aastal Münchenis olümpiavõitjaks. Belov viskas sündmusterohkes finaalis, kus alistati 51 : 50 USA, suisa 20 punkti. Peale selle võitis 190-sentimeetrisel Belov olümpialt kolm pronksmedalit. Kahel korral tuli ta Nõukogude Liidu ridades maailmameistriks ning neljal korral Euroopa meistriks.

1992. aastal sai Belovist esimene mitte-ameeriklane, kes korvpalli kuulsuste halli valiti. Aasta varem valis FIBA ta Euroopa kõigi aegade parimaks mängijaks.

Aastatel 1993–1998 tegutses Belov Venemaa korvpalliliidu juhina, samal ajavahemikul viis ta peatreenerina Vene koondise kahel korral MM-hõbedale (1994, 1998).

Belovi rollist Venemaa ja Nõukogude Liidu spordis annab aimu asjaolu, et just tema süütas 1980. aasta Moskva olümpiamängudel olümpia-tule. • Delfi

kuulutus.lehed.ee

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil kuulutus.lehed.ee, e-postiga anni.koppel@lehed.ee ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

ÄRA LASE LAHTI

SANDRA BULLOCK
GEORGE CLOONEY

GRAVITATSIOON

3D-S

3D 11.55 (v.a. P, N) 14.15 16.35 19.00 21.35

ASTRAAL 2

SEE VÕTAB SU KÕIGE KALLIMA.

13.40 16.30 19.10 21.50

AINULT NAISTELE!

FORUM CINEMAS, AJAKIRI MOOD JA I.L.U. ESITLEVAD

DIANA
KELL 19.00 (SAAL NR 1)

PILET 5⁵⁰€

9. OKTOOBRIK
KINOS COCA-COLA PLAZA

16.20 19.05 21.20

ainult aja küsimus

Domhnall Gleeson Rachel McAdams Bill Nighy

16.30 18.40

METALLICA
THROUGH THE NEVER

*METALLICA: LÄBI AEGADE

3D-S

3D 13.55 (v.a. P) 19.15 21.45

Coca-Cola
PLAZA

www.forumcinemas.ee
mobile.forumcinemas.ee

INFO TELEFONILT 1182

LENNUKID	3D EST	11.15	13.35	17.05
18.50 (v.a. L,E,K)				PERE
2D EST	12.05	14.20		
3D RUS	11.25	14.15	16.35	18.50 (L,E,K)
MINA SUPERVARAS 2				PERE
2D EST	11.25 (v.a. KN)			
PEREKOND	16.40	21.15		K12
RIDDICK	11.30 (v.a. N)			K14
SMURFID 2	3D EST	11.30 (v.a. N)		PERE
2D EST	12.10	3D RUS	11.55	
VANGISTATUD	21.00 (v.a. N)			K14
EELLINASTUSED				
DIANA				MS12
neljapäeval, 10. okt kl 19.00				
sh. a. Le Coq sviit				
KERTU				K12
neljapäeval, 10. oktoobril kl 21.00				
PÖGENEMISPLAAN				K12
neljapäeval, 10. oktoobril kl 21.30				

*A.Le Coq Sviidi seansid tööpäeviti alates 17:00, nädalavahetustel ja pühadel 13:00

Piletihinnad: E-N ja reede kuni kl 18:00 tavapilet 5,00€/lastepilet 2,50€, 3D-pilet 5,50€/lastepilet 3,50€. E-N alates kl 18:01 tavapilet 5,50€/lastepilet 2,90€, 3D-pilet 7,50€/lastepilet 3,90€. Reede (alates 18:01), L-P ja riiklikel pühadel tavapilet 6,90€/lastepilet 2,90€, 3D-pilet 8,40€/lastepilet 3,90€. ALe Coq Sviit E-N pilet 17€. R-P pilet 21€

Homses laupäevalehes LP:

●●● Eesti Päevaleht

MÄRT RASK

Riigikohtunik hakkas metsameheks

MODELLI ARGIPÄEV

Palju ootamist, pikad tööpäevad, tühi kõht

PRANTSLASEST TOIDUKAUPMEES

Abielu eestlannaga ja ainulaadne gurmeepood

Telli LP: tel 680 4444 • www.epl.ee/LP • klienditugi@lehed.ee

Danske Bank

New Standards

12.09-26.10

eütle JAZZ

6. oktoober 16.00

Kumu auditoorium

Datevik (USA-Armeenia)

feat. Holger Marjamaa,

Ara Yaraljan,

Ahto Abner

Piletid hinnaga 15.- ja 12.- Piletilevi müügipunktides ja internetis www.piletilevi.ee. Jazzkaare info 666 0030 ja piletid@jazzkaar.ee.

KAFO

ERGO

●●● EestiPäevaleht

www.jazzkaar.ee

Uus kino Tallinna kesklinnas!

SUPERNOVA KINO

8. oktoober

17.15 „KÕIK MÄNGU

19.15 „LOVELACE”

Pilet 3 €

9. oktoober

18.00 „FREE RANGE“

Tasuta

10. oktoober

17.15 „LOVELACE”

19.15 „KÕIK MÄNGU”

Pilet 3 €

Piletid müügil Piletilevi müügikohtades, www.piletilevi.ee ja kohapeal.

www.kinosupernova.ee

Narva maantee 27 (Tallinna Ülikooli sisehoov)

BFM

TALLINNA ÜLIKOO

PILETILEVI®

kultuur on lähedal

WILHELM HAUFF

YÄIKE MUKK

Lapsepõlvelemmik!

Esimest korda kõvakaanelises köites originaalidelt taastatud illustatsioonidega

Wilhelm Hauff
Illustreerinud Siima Škop

Iseäraliku väljanägemisega Väike Mukk asub pikale teekonnale, et laiaast maailmast õnne otsida. Ta satub nii liivastesse kõrbetesse kui kõrgete minarettidega kirevatesse linnadesse ja kohtub erinevate inimestega. Ühes larmakas Araabia linnas asub leiulik väike Mukk kuninga teenistusse, kuid õukondlaste kadedus viib ta peagi taas varatult rändama.

Siiski leiab Väike Mukk oma siiruse, nutikuse ja sutikese võlujõu abil õnne ning ka pahatahtlikud saavad oma õppetunni.

Raamatud on saadaval raamatupoodides üle Eesti või tellides www.healugu.ee

Vennad Grimmid

Lumivalgeke

“Peeglike, peeglike seina peal, kes on kauneim kogu maal?”

Siima Škopi originaal-illustratsioonid

Raamatud on saadaval raamatupoodides üle Eesti või tellides www.healugu.ee

Kirjanike Maja

Kirjanike Maja musta laega saalis, Harju 1, Tallinn

9. oktoober Kirjanike Majas

SELLE ILMA KÖLAKOJAS

Helvi Jürisson 85

Helvi Jürisson esitleb luulekogu “Selle ilma kölakojas”.

Temaga vestleb elust ja luulest tütar Kerttu Soans.

Musitseerib Robert Jürjendal.

Info telefonidel 6 276 410 ja 6 276 412

Pilet 2.-, (üli)õpilastele ja pensionäridele 1.-

Toetab Kultuurkapital

TALLINNA LINNATEATER

MAAILMALE NÄHTAMATUD PISARAD

14., 29. oktoobril 19.00

Robert Lepage'i külalisetendus

KUU TAGUMINE KÜLG

1., 2. oktoobril 19.00

Nokia Kontserdimajas

Kassa: 66 50 800

www.linnateater.ee

TIIT KÄNDLER

Õnne sünnipäevaks!

Eesti Päevaleht

kuulutus.lehed.ee

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil kuulutus.lehed.ee, e-postiga anni.koppel@lehed.ee ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

Eesti Päevaleht töölaualt kadunud? Telli koju päris oma Eesti Päevaleht!

Eesti Päevalehe klienditeenindus: tel 680 4444, klienditugi@lehed.ee

EESTI EKSPRESS 3. oktoober 2013
SÕLTUMATU NÄDALALEHT

Peibutus-
beibed
püüavad
isale hääli

BARUTO
rääkimata lugu

Eestlasest kasiinomanik tulistati
New Yorgis sõelapõhjaks

Olympic Casino ja Maarja küla kutsuvad:
heategevuskontserdid

Kuula, palun! 11

12. novembril kell 18 Tallinnas Vene teatris
18. novembril kell 18 Tartus
Vanemuise suures majas

Lenna Kuurmaa
Märt Avandi

puhkpillikvintett
REVAL WIND

ja sõbrad:
Sandra Uusberg
Uku Uusberg
Maria Soomets
Karin Tammaru
Marin Mägi
Marta Laan
Robert Annus
Andero Ermel
Karol Kuntsel
Bonzo
Priit Strandberg

CASINO OLYMPIC
MAARJA KÜLA
www.maarjakyla.ee

Maarja Küla toetuspiletid on müügil Piletimaailma ja Piletilevi müügikohtades üle Eesti ning Vanemuise ja Vene teatri kassades

Tartu VANEMUINE Grell SALIBAR EAU Volga Martell

Teenused

• **KAARDID ENNUSTAVAD**
Tel 900 1727 24h, h 1,09 €/min
www.ennustus.ee

Laen

• **Laen kinnisvara tagatisel.** AS A&O LaenuGrupp. Tartu mnt 29 Tln. 648 6083 www.aolaenuud.ee Tutvuge tingimustega, konsulteerige asjatundjatega.

Müük

• **Väike mesindustalu Väike-Maarja lähistel** annab teada võimalusest osta värsket mett! Mesi on korjatud Pandivere metsadest ja niitudelt ning pakendatud 1 l pakenditesse (1,5 kg). Pakendatud 1 l mee hind on 9 eurot. Tallinna piires toimetame tasuta kätte! Tellimusi võtame vastu elektronposti aadressile mesi@24h.ee või ttel 5667 7227.

Rent

• **Üürin omanikult korteri** Tallinnas, tel 5089052.

Teated

• **Likvideerimismenetluse teade**
Vastavalt välismaa äriühingu AS UniCredit Bank (Läti Vabariigi Äriühinguregistri registreerimisnumbriga 40003323953, aadressiga Elizabetes 63, Riia LV-1050, Läti) juhutuse 30.08.2013. a kirjalikule otsusele on otsustatud alustada AS UniCredit Bank Eesti filiaali (registrikoodiga 11343140) likvideerimismenetlus. Nimetatud otsusega määrati AS UniCredit Bank Eesti filiaali likvideerijateks Rainer Moppel, Pille Parind ja Laimonas Belickas, kellel igauhel on õigus AS UniCredit Bank Eesti filiaali üksinda esindada igas tehingus. Võimalikud nõuded AS UniCredit Bank Eesti filiaali vastu palume esitada 4 (nelja) kuu jooksul alates 18.09.2013 aadressile Liivalaia 13, Tallinn 10118, Eesti. Avaldamise alus: krediidiasutuste seaduse § 120.

AEG KAUBELDA!

Holmes & Meyers
kutsub metsaomanikke
läbi rääkima metsas
planeeritavate rajete üle.

Ostame kasvava metsa raieõigust. Pakkuda võib lageraidest harvenduseni.
ERIPAKKUMINE! Pakume kasvava lepu ku eest head hinda.

Lõhutud küttepuid müük, tellimine: tel 600 5323

HOLMES & MEYERS
Metsasõbralik ettevõtmine
tel 5553 3064, 5554 0620
e-post info@holmesmeyers.eu

TIPOLIN KINNISVARABÜROO
VELJO TARVIS
tel. 5647 1516,
tel. 657 6301
veljo@tipoliin.ee
www.tipoliin.ee

OSTAME - MÜÜME - ÜÜRIME TEIE KINNISVARA

- Kiire ja korrektne vormistamine.
- 15 a. tökogemus.
- **Konsultatsioon tasuta!**

VEO- ja KOLIMISTEENUS

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam!
Telli kuulutus Eesti Päevalehte, Eesti Ekspressi ja Maalehte ühest kohast!
Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu internetipangas.

kuulutus.lehed.ee

Reakuulutusi saab edastada ka e-postiga anni.koppel@lehed.ee ja kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Lisainfo telefonil 680 4506.

Maaleht EESTI EKSPRESS

Mälestame kallist klassiõde
HELGA KOITNET
Tallinna Tütarlaste
Kommertsikooli 30.lend

Sügav kaastunne Gunnarile
armsa ema
HELGA KOITNE
kaotuse puhul
Raivo, Sille ja Kristjan

Vaid mälestuste maailmas
sa oled ikka meiega...

Avaldame kaastunnet
Simar Selezovile
vanaisa
VIKTOR SELEZOV
surma puhul
Anome AS
MS Auto OÜ

Siiras kaastunne
Taggo Kasemetsale
kalli
EMA
surma puhul
Peppersacki pere

Kallis Margarita
Oleme Sinuga sel raskel hetkel,
mil jätab hüvasti oma kalli
EMAGA
Audentese Erakool

Südamlik kaastunne
Alar Pallasele kalli
EMA
kaotuse puhul
Töökaaslased AS Printall

Avaldame kaastunnet
Kalmer Allikule
ISA
surma puhul
Kolleegid TVTK
Teraapiakeskusest

Kallis Olga Kladkovaja
Avaldame südamlikku
kaastunnet kalli
ÕE
kaotuse puhul
Audentese koolipere

Kallis õde
HELGA KOITNE
Mälestan sind sügavas leinas
Avaldan siirast kaastunnet
poeg Gunnarile ja teistele
lähedastele
Ellen

Mälestame kallist sõpra
MART KUKKE
sügavas leinas
Avaldame kaastunnet omastele
Krista, Johannes, Jürgen
ja Mattis

Näe, praegu metsa taha päike suri,
mis aitaks hüüa:
„Ära mine veel“

Teatame sügava kurbusega,
et lahkus meie kallis ema,
vanaema ja vanavanaema
EHA AARE
Leinavad tütar ja lapselapsed
peredega
Ärasaatmine 5. okt Pärnamäe
Krematooriumist kl 16

Südamlik kaastunne Randole
isa
JOHANNES LEAS
kaotuse puhul
Kursusekaaslased
Peterburist

Teatame kurbusega,
et on lahkunud meie kallis
HELGA TELLISKIVI
29.09.1914 – 02.10.2013
Ärasaatmine
12. okt laupäeval kl 13.30
Pärnamäe kalmistu
suures saalis
Leinavad omaksed

Avaldame südamlikku
kaastunnet Reene Leasele
ISA
kaotuse puhul
Kolleegid Eesti
Rahvusringhäälingust

Kallis õde
HELGA KOITNE
Mälestan sind sügavas leinas
Avaldan siirast kaastunnet
poeg Gunnarile ja teistele
lähedastele
Ellen

Mälestame kallist sõpra
MART KUKKE
sügavas leinas
Avaldame kaastunnet omastele
Krista, Johannes, Jürgen
ja Mattis

TELEVISIOON

ETV

06.55 Terevisioon

08.55 Draamasari Holby City haigla: Võrdsem kui teised (Inglise 2005)

09.55 Terevisioon*

11.55 Kriminaalsari Hercule Poirot: Ristikuningas (Inglise 1988)

12.40 MI*

13.15 Kahekõne (subtiitritega)*

13.40 Valimisstudiod. Narva debatt (subtiitritega)*

15.05 Kapital (subtiitritega)*

15.35 Reisisari Saladuslik Aafrika, 4/16: Keenia*

16.05 Draamasari Holby City haigla*

17.00 Aktuaalne kaamera

17.10 Reisisari Reisile minuga: Aix en Provence (Eesti 2011)

17.35 Minuscule (Prantsuse 2011)

17.40 Kriminaalsari Hercule Poirot*

18.30 Aktuaalne kaamera

19.00 Ringvaade

19.35 Rula ja Ratas, 4/14

20.05 Mehed räägivad armastusest, 4/15: Argo Reiljan ja Tanel Padar

21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm

21.30 Sport

21.40 Mängufilm Rat King (Eesti/ Soome 2012)

23.10 Pealtnägija*

00.00 Draamasari Waterloo Roadi kool (Inglise 2012)

00.55 Ringvaade*

01:35 ERR-i uudised

KANAL 2

06.00 Punased roosid*, 607

06.45 Joonissari Daltonid

07.10 Joonissari Tom ja Jerry

07.35 Joonissari Lucky Luke seiklused

08.00 Reporter*

09.00 Tuhat ja üks ööd*, 89

10.00 Rosario*, 89

11.00 Kodus ja võõrsil, 5598

11.30 Kodutunne*

12.30 Parim enne*: Elu mõte

13.00 Galileo*

14.00 Saladused

14.55 Punased roosid, 608

16.00 Küladetektiivid, 135: Mõrva-aastakäik

17.00 Rosario, 90

18.00 Tuhat ja üks ööd, 90

19.00 Reporter

20.00 Kuldvillak

20.35 Galileo

21.30 Süvahavva: Uus hooaeg!

22.30 Põrgulikud köögid: Black Pearl

23.30 Mängufilm Laegas (USA 2009)

01.45 Hea naine: Lahkuminekut

02.30 Saladused*: Vaimud telefonil

02.55 Lemmikretseptid*

03.30 Reporter*

04.20 Kriminaalne Venemaa: Kaunitar ja koletis, 2

04.45 Küladetektiivid*, 135: Mõrva-aastakäik

05:30 Kokakool

TV3

06.15 Multifilm Bakugan

06.40 Multifilm Madagaskari pingviinid, 16

07.05 Multifilm Käсна-Kalle Kantpüks

07.30 Multifilm Max Steel

08.00 Armastus võidab, 138*

09.00 Kirgede torm, 1733*

10.05 Vaprad ja ilusad, 6574*

10.35 Top Shop

10.50 Elu keset linna, 32

11.25 Seaduse nimel 3, 6: Kavatsus

12.25 Kättemaksukontor 10, 4: Vahendeid valimata 2*

13.20 Selgetnägijate tuleproov 7, 9*

14.20 Vaprad ja ilusad, 6575

14.50 Seitsmes taevas 1, 18: Usk, lootus ja peamine

15.50 Armastus võidab, 139

16.50 Kirgede torm, 1734

17.55 Kättemaksukontor 3, 8: Pereäri

19.00 Seitsmesed uudised

20.00 Me armastame Eestit, 3: Su nägu kõlab tuttavalt eri!

21.30 Kerge elu 2, 3

22.30 KINO3: Mängufilm Kuum pirukas 6: Beeta maja (USA 2007)

00.15 Castle 3, 3: Sihikul

01.15 Mängufilm Zokkomon (India 2011)

03.10 Kerge elu 2, 3*

04.00 Seitsmes taevas 1, 18: Usk, lootus ja peamine*

04.50 Seitsmesed uudised

05:40 Kirgede torm, 1224

ETV2, KANAL 11, TV6, KANAL 12

ETV2

07.10 Animasari Väike printsess* **07.20** Animasari Zou* **07.30** Animasari Arva ära, kui palju ma sind armastan* **07.45** Tule õue!* **08.11** Animasari Mina olen loom* **08.15** Lastetuba* **08.30** ehk, uhhuduur 2* **09.00** Ringvaade* **10.05** Waterloo Roadi kool **11.00** Väike maja preerias **11.50** Inimkonna sugupu **12.45** Eesti TOP 7* **13.28** ERR-i uudised **14.30** Valimised 2013. Vali mind, Jõgevamaa ja Tartumaa! **17.00** Vana aja asjad: Ühistranspord **17.10** Väike maja preerias* **18.00** Animasari Väike rüütel Trenk **18.25** Animasari Maša ja karu **18.30** Lastetuba: Meisterdame Mariga **18.45** Animasari Hiirelabor: Tuleti-kurakett **18.50** Animasari Arva ära, kui palju ma sind armastan: Ma luban **19.00** Animasari Putke põik 19: Villi kodutöö **19.05** Animasari Zou **19.20** Aktuaalne kaamera **19.30** Aktuaalne kaamera **20.00** Valimisstudiod. Narva debatt* **21.30** Vene draama Idioot, 4/10* **22.20** Troonide mäng* **23.15** Keeluaja kuningas* **00.10** BFM esitleb: lyhikas Viimane Romeo* **00.45** Eesti TOP 7* **01.30** Valimised 2013. Vali mind, Jõgevamaa ja Tartumaa!* **03.05** ERR-i uudised

TV6

06.00 Hommikuraadio **08.30** Seitsmesed uudised **09.30** Kodu keset linna 5, 46 **10.00** Kutsuge Cobra 11 5, 62 **11.00** Mõeldamatu **13.10** Top Shop **13.30** Kodu keset linna 5, 47 **14.00** Kutsuge Cobra 11 5, 62 **15.00** Kälimehed 2, 12 **16.00** Kuidas ma kohtasin teie ema 4, 7 **16.30** Kutsuge Cobra 11 5, 63 **17.30** Sõjaprintsess Xena 3, 66 **18.30** Simpsonid 17, 4 **19.00** Perepea 2, 16 **19.30** Kuidas ma kohtasin teie ema 4, 8 **20.00** Uus tüdruk 1, 8 **20.30** Simpsonid 17, 5 **21.00** Kõige naljakamad koduvideod **21.30** KINOÕHTU: Vanakooli vennad **23.20** Terra Nova, 2 **00.10** Paljalt naljakas 6 **00.40** Teismeliste seksielu 2, 2 **01.35** Salatoimikud 8, 180 **02.25** Kälimehed 2, 12 **03.15** Hommikuraadio **04.30** Kodu keset linna 5, 47 **05.00** Seitsmesed uudised **05.50** Uudistemagasin

Kanal 11

05.45 Rosario, 20 **06.35** Totaalne ärkamine! **09.00** Doktor Oz* **09.50** Emmerdale*, 24 **10.20** Küladetektiivid, 20 **11.15** Heartland* **12.10** Top Shop, 250 **12.25** Beebiminutid* **12.55** Süües saledaks*, 9 **13.25** Piinlikud

TV3

kehad* **14.20** Naistekliinik, 36 **15.10** O.C. **16.00** Heartland **17.00** Ellen **18.00** Doktor Oz **19.00** Kodus ja võõrsil, 5599 **19.30** Emmerdale, 25 **20.00** Kodutunne **21.00** Mängufilm Romantiline reede – Nõrkusehetk (USA 2009) **22.55** Staariminutid **23.00** Vahelevõtja **00.00** Reporter **01.00** Ellen* **01.55** L-sõna **02.45** Naistekliinik*, 36 **03.30** Uus-Meremaa tippmodell 2 **04.15** Selgetnägijatest uurijad **04.40** Staariminutid **04.45** Reporter*

Kanal 12

06.30 Eesti kõige-kõige* **07.00** Reporter **08.00** Usu või ära usu!*, 23 **08.30** Spioonitarid* **09.20** Conan*, 139 **10.10** Rannavalve **11.00** Ututuba **13.50** Benny Hill* **14.25** Maa-ilma kõige rumalamad...* **15.15** Spioonitarid **16.05** Portreteerija **17.00** Huljulged **17.55** Benny Hill **18.30** Klikitähed **19.00** Tuvikesed* **19.30** Tuvikesed* **20.00** Kalaletung, 4 **20.30** Usu või ära usu!, 24 **21.00** Kaks ja pool meest* **21.30** Mängufilm Tere tulemast zombimaale (USA 2009) **23.20** Kreisid reisid **23.50** Kogu tõde meestest, 2 **00.20** Kaks ja pool meest **00.45** Tuvikesed **01.10** Tuvikesed **01.35** Night Chat **05.00** Postimees.ee

HOROSKOOP

JÄÄR Sinu energiatase on ülikõva, kuid napib kannatlikkust ja diplomaatiat. Kasuta hetke ja püüa millegi tömahukaga hakkama saada.

SÕNN Sündmused võivad kulgeda viisil, mis on sinu jaoks ootamatu. Eriti kehtib see suhete ja ka töö-asjade kohta.

KAHSIKUD Oled julge, kiire ja riskialdis, mistõttu su teod võivad kainest mõistusest ette jõuda. Suure tõenäosusega hindad oma võimeid üle ja pärast põed korda-saadetud asjade pärast.

VÄHK Kui midagi läheb untsu, siis võtad seda kõike liiga südamesse. Täna mõjutab sinu meeleolu ka seda, kuidas sa mõistusega asja-dest aru saad.

LÕVI Eriti just suhete liinis püüa hoida diplomaatilist joont. Sa ütled või õigemini „tulistad“ kõik sõnad valimatult kohe välja.

NEITSI Teiste inimeste reaktsioonide kaudu mõistad paremini ka iseennast. Keegi võib sind tõmmata kaasa ettevõtmisse, mis osutub hiljem oluliseks.

KAALUD Sinus loidab sisemine tuli, mis paneb tegutsema, kuid võib provotseerida ka konflikte. Energia on hea ja vajalik, kuid kui seda valesti kasutada, tekivad probleemid.

SKORPION Usud asjadesse, mis võivad teistele tunduda veidi veidr-rad või elukauged. Samal ajal aitab fantaasia sul välja tulla keerukatest probleemidest.

AMBUR Käitud nagu elukutseline vabadusvõitleja, kes on võtnud nõuks kehtiv kord kukutada. Sa ainult ei suuda välja mõelda, mille vastu peaksid praegu mässama.

KALJUKITS Üsna pingeline päev, eriti just ühiskondlikus ja sotsiaalses plaanis. Suhe bossi või kellegi teise tähtsa tegelasega võib kaasa tuua ebakõlasid.

VEEVALAJA Püüdlud vabaduse ja sõltumatuse poole. Sa kaldud mäs-sumeelsusele ja eitad demonstraatiivse mõnuga kõiki ühiskondlikke norme ja reegleid.

KALAD Argiste asjade tasandil võib tekitada probleeme võlgade ja laenuudega. Edu ootab sind aga hoopis muudatusi tehes.

ILM

Reede +9...+12
Edelatuu 5–10 (14) m/s

Laupäev +9...+12
Edela- ja lõunatuul 4–10 (14) m/s

Pühapäev +10...+13
Edela- ja läänetuul 5–10 m/s

Esmaspäev +11...+14
Lääne- ja edela tuul 5–10 (13) m/s

RISTSÕNA

	PUUVILI ... PIKKUUS	LAGE KAN- DEV JAME PALK ARAABIA VABARIIK	AHJUPUUD	... JA ILMSI ESIALGU	KOERA- TOUG	NOTARI TÕOKOHT	KÜLA ABJA VALLAS NAISENIMI	TÖÖRIBA ELURUUMI- DE KOGUM	LÜÜTUS- MEHHA- NISM IRIMAA END. NIMI
HALVAS TUJUS									
... ON TERVISEKS									
KINDRAL									
EINSTEIN									
MUNA- ROOG									
TUULE- HOOG									
TEOS (ladina k.)									
KIRJANIK									
KANGE SUHKRU- VAINE VEIN									
ÕRSTED									
ENDINE VORMELI- SOITJA									
IRDUMINE									
BILANSI VA- SAK POOL TEGELANE "NUKITSA" MEHES									
KULTUURI- ASUTUS TALLINNAS									
EURO- SAADIK									
HOONE, ELUMAJA									

ERKKI KÕLU PÄEVAANEKDODID

•• Ülemus alluvalle:
„Sa oled hea töötaja, küsi kõike, mida tahad!”
„Kas te võiksite mul palka tõsta?”
„Ma ütlesin, et küsi kõike, mida tahad, mitte küsi kõike, millest unistad!”
•• Isa Jukule:
„Mine küsi meie naabrit soola!”
„See ihnskoi ju ei anna!”
„Aga sa mine läbi tema õunaaia!”
•• Lennukikandja jõuab pärast pikka reisi kodusadamasse. Enne randumist saadab üks madrus oma naisele SMS-i:
„Kuu kuud ilma seksita. Sinu huvi-des on tulla mind vastu võtma otse trapijuurde.”

Naine saadab vastuse:
„Kuu kuud ilma seksita. Sinu huvi-des on tulla trapist alla esimesena.”
•• Ühes Sotši restoranis protes-teerib külastaja:
„Kuulge, peale kahe šašlõki ei tellinud ma midagi! Miks te mulle tuhandedollarise arve tõite?!”
„Teie šašlõkk on valmistatud olümpiatulel!”
•• Peoõhtul teeb rõivadisainer ühele neiule märkuse:
„Kulla tüdruk, see kleit teeb teid väga paksuks.”
„No küll ma olen ikka lolli!” vastab neiu. „Mina süüdistasin selles kogu aeg kreemikooke ja šöörkuid!”

SUDOKU

Pappocom

Lahendused ja vihjed.
www.sudoku.com

	5		4		2	7			
			6	9		7			3
							1	5	4
	9					8			
6									1
				7				4	
3	6	5							
9				5		1	8		
			1	3		9		7	

Sudoku EPL-i veebiväljaandes

Mängi. www.epl.ee/sudoku

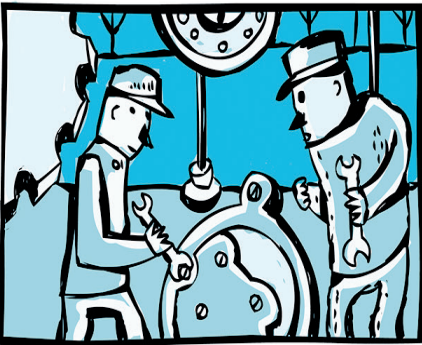
SUDOKU reeglid

•• Täida tühjad kohad numbritega 1 kuni 9. Numbrid 1 kuni 9 peavad esinema igas 9 veerus, igas 9 reas, igas 3 x 3 ruudus. Igas reas, igas veerus ja igas 3 x 3 ruudus võib iga number esineda ainult ühel korral.

2	8	9	3	7	4	1	5	6
4	7	1	8	6	5	2	9	3
6	3	5	1	2	9	4	8	7
8	2	7	6	3	1	5	4	9
1	6	4	9	5	8	7	3	2
9	5	3	2	4	7	6	1	8
5	1	6	7	9	2	8	3	4
3	9	8	4	1	6	7	2	5
7	4	2	5	8	3	9	6	1

Meie maailm

VÄIKE NÕID

Dilbert

SCOTT ADAMS

KIIREMINI, KIIREMINI...

SEE PARTII PEAB ÕHTUKS VALMIS OLEMA...

VÄIKE NÕID 13

MULLE TULI JUST ÜKS VÄGA HEA MÕTE, KUIDAS SAAKS TÖÖKOHTADE TOOTLIKKUST SUURENDADA.

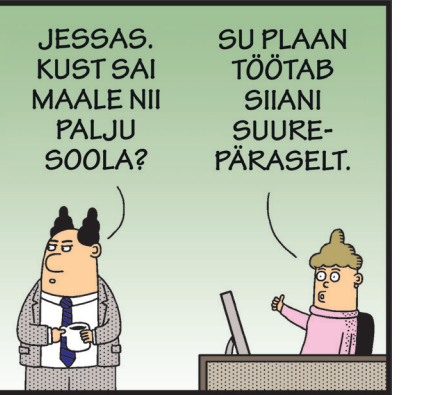
Dilbert.com DilbertCartoonist@gmail.com

KAS SEE SISALDAB MINU TÖÖKOHA JUURES JALALT JALALE TAMMUMIST, KUI MA PÜÜAN TÖÖTEGEMISELE KESKENDUDA?

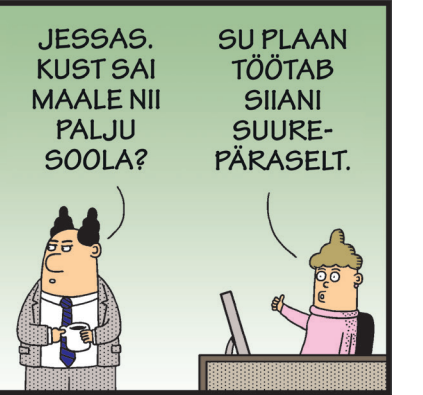

7/23/12 ©2012 Scott Adams, Inc./Dist. by Universal Uclick

JESSAS. KUST SAI MAALE NII PALJU SOOLA?

SU PLAAN TÖÖTAB SIIANI SUURE-PÄRASELT.

„Näota mõrvarid”: kurb keskealine mees ja rassistide arutu vihkamine

Kui Eesti Päevalehe krimiklassika sarja esimesed kaks raamatut esitlesid lugejale detektiividena klassikalisi *macho*’sid, Lee Childi suurt kõvameest Jack Reacherit ja Raymond Chandleri härrasmehelikumat ässa Philip Marlowe’d, siis sel nädalal ootab lugejat ees kontrast.

Kurt Wallanderi kõige kuulsam portreeterija on Briti näitleja Kenneth Branagh, kes on BBC sarjas „Wallander” Rootsi uurija kehastamise eest pälvinud paljude kriitikute kiidusõnu.

Promo foto

MAAILMA KRIMIKLASSIKA

KRIMISARI

Tuuli Jõesaar
reporter

Henning Mankelli raamat „Näota mõrvarid” kohtub lugeja rootslastest politseiniku Kurt Wallanderiga: äsja oma naisest lahku läinud pontsaka keskealise mehega, kes sööb alata liiga palju ja liiga kiiresti ning saab sellest sekehäired; mehega, kes joob liiga palju, aga ei tee purjuspäi mitte vahvaid kangelastegusid, vaid lööb totakalt külge prokurörile, kes tema lähenemiskatseid tõrjub. Peale selle halveneb Wallanderi isa tervis ja ta ei oska sellises olukorras kuidagi käituda. Wallander on ka oma tütre võõrandunud ja isa rollis abitud murelik.

Samal ajal, kui Wallanderi eraelu on täiesti tavainimeselikult ning sugugi mitte glamuurselt puntrasse jooksnud, tuleb tal tööelus uue jõhkra juhtumiga tegeleda. Keegi on Ystadi vallas tunginud üksildasse talumajja ja piinanud eakat abielupaari. Majapere mees on jõhkra vägivalga tagajärjel surnud, kuid tema abikaasa püsib veel elus niikaua, et suudab kohale jõudnud

politseinikule viimase jõuga öelda, et tehtus on süüdi välismaalased. Siit hakkavad hargnema edasised sündmused.

Sisserände viljad

„Näota mõrvarid” ilmus 1991. aastal, selle tegevus toimub umbes aastajagu varem. Immigrante avalikäsi vastu võtnud Rootsi näeb 1970.–1980. aastate sisserände vilju ja peale seni riiki voolanud islamiusuliste põgenike saabub Rootsi ka uut tüüpi immigrante: vaeseid ja põlevasilmseid idaeurooplasi lagunevast Nõukogude Liidust.

Raamatu tegevustikus lekitab politseist informatsioon, et kuriteos kahtlustatakse välis-

maalasi, ja immigratsioonivastastes tärkab raev. Kättemaksuks rootslaste mõrva eest tapetakse üks immigrant ja Wallander peab peale vana paari tapjate jahtima ka rassistlikku mõrvarit.

Mankelli peetakse õigustult Skandinaavia krimi üheks parimaks autoriks. „Näota mõrvarid” on tema esimene krimiromaan ja see võitis kohe pärast ilmumist Rootsi aasta kriminaalromaan auhinna. Mankell eristub paljudest teistest autoritest selle poolest, et ta ei laske kunagi liialdustesse. Ta on nii hea kirjanik, et ei pea kuriteo kurjust illustreerima laibakuhjadega – võte, mida tänapäeval näeme liiga palju.

Hollywoodi filmitööstus ja rämpskrimi autorid on tui-
mastanud vaatajate ja lugejate meeled inimeselt elu võtmise kui kuriteo vastu ning lai-

Sageli jääb krimiromaanide peategelane staatiliseks, Wallander liigub aga edasi.

bad ongi romaanides sageli ainult objektid, mida käsitletakse üksnes mõistatuse, mitte tõelise kuriteona. Mankell suhtub oma raamatutes ohvritesse alati kui inimestesse, ta tunneb neile kaasa. Ka tema romaanide politseinikud pole

üliinimesed. Nad on mehed ja naised, kes püüavad teha oma tööd, aga alati ei suuda. Mankell kirjeldab politsei tööd realistlikult: kui palju on selles tühja tuule tagaajamist, tüütut dokumentides sobramist, pikki koosolekuid. Ja kui ka jõutakse kurjategija tagaajamiseni, siis pole see supermeeste võidujooks: Wallander ajab mõrvarit joostes taga, kuni mõlemal jaks otsa lõpeb ja heroilise kakluse asemel hingeldavad vastakuti kaks surmväsinud meest.

Ja veel: Mankelli romaanides on alati sügavam mõte kui üksnes mõistatuse lahendamise. Ta esindab Skandinaavia sotsiaalset krimi selle parimas vormis. „Näota mõrvarites” arutleb ta immigratsiooni üle, teistes romaanides on läbivateks teemadeks näiteks üksildus, sotsiaalne tõrjutus või võimu kuritarvitamine.

Huviga jälgitav on ka Wallanderi areng läbi raamatute. Sageli jääb krimiromaanide peategelane staatiliseks, kuid Wallander liigub oma elus edasi. Mankell on öelnud, et lõi Wallanderi enda järgi. „Lõin ta enda vanusena, ta on keskealine mees nagu mina. Ta on paljutki näinud, haiget saanud, kõhklusi täis ja ei ole kindel, mis veel ees ootab,” on ta intervjuus Dagens Nyheterile öelnud.

Eelnevat arvesse võttes pole ime, et Mankelli krimiteoseid on saatnud edu. Tema mõrvalood pakuvad meelelahutust intelligentsele lugejale ja väärivad rohkem kui ühe korra kättevõtmist. Mankell on koos Per Wahlöö ja Maj Sjöwalliga kujunenud kvaliteedilatis, millega võrreldakse uute Skandinaavia krimikirjanike teoste väärtust. Tuleb tunnistada, et vähesed küünivad nende meistrite tasemeni.

Eesti Päevalehe krimisarjas on ta esimene näide Skandinaavia kriminullist – tulemas on veel raamat norrakalt Jo Nesbølt ja kaks Rootsi naiskrimi näidet Sara Paretskyilt ning Liza Marklundilt. ●

KES TA ON?

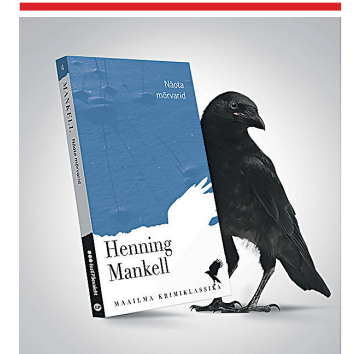
Henning Mankell

sündinud 3. veebruaril 1948

- Vasakpoolsete vaadetega, noorena osales vasakradikaalises liikumises ja meeleavaldustes Vietnami sõja, apartheidi jms vastu.
- 1970-ndatel elas Norras ja lõi seal kaasa maoistliku Tööliste Kommunistliku Partei tegemistes, kuid polnud partei liige.
- Esimese romaani – „Lõhka-ja” – kirjutas 1973. aastal. Raamat kujutab kaevandustöölise elu pärast plahvatus tagajärjel invaliidiks jäämist.

- 1980-ndatel oli Mankell mõned aastad Växjö linna-teatri juht.
- Mankell on abielus Ingmar Bergmani tütre Eva Bergmaniga.
- Praegu elab suurema osa ajast Mosambiigis ja tegutseb ühe sealse teatri juures.
- Tegeleb aktiivselt heategevusega, on anetanud miljeoneid Rootsi kroone, sh näiteks 15 miljonit Rootsi krooni Mosambiiki SOS lastekülade rajamiseks.
- Temalt on ilmunud üle 40 romaani, näidendi ja lasteraamatu. Wallanderi raamatuid on 11, ilmunud vahemikus 1991–2009.

- Mankell pole sugugi püsinud ainult n-ö oma kabinetivaikuses. 2010. aastal oli ta mõneks päevaks Iisraeli sõdurite käes vangis, kes kaaperdasid Gaza poole teel olnud abisaadetistega laevastiku.
- Abilaevadel oli saatjate-na kaasas mitu tuntud inimõiguste aktivisti, nende seas ka Mankell.
- Henning Mankell on võitnud kokku üle 15 kirjanduspreemia, mitu neist kriminaalromaanide eest, aga tunnustatud on ka tema lasteraamatuid ja näidendeid.

- Henning Mankelli „Näota mõrvarid” kauplustes koos laupäevalehega LP müügil juba homme!
- Müügikohad ja tellimine: raamat.epl.ee